

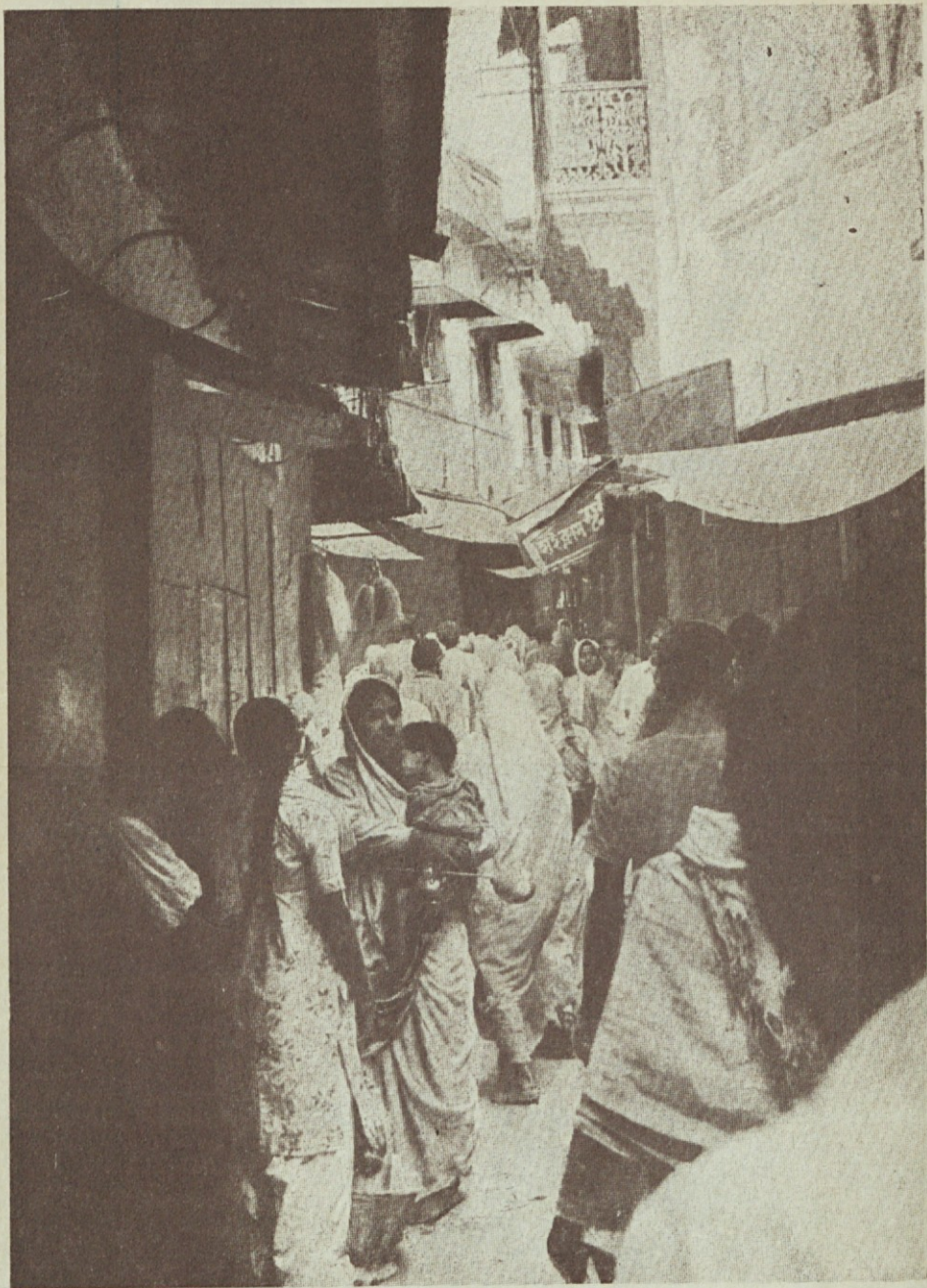
KATOLIŠKI KRISTUSOVET MISSIONI

Las Misiones
1964 - XXXVIII

Católicas 1964
SEPTEMBER - 9

Na ulici indijskega mesta

KAJ MISLIJO JAPONCI O VERI

Piše o. Vladimir Kos S. J., Tokyo.

Letos, 22. julija, je revija Josei v Tokiu seznanila Japonce s fotografijami 100 mož — samcev, ki si želijo nevest. O vseh 100 kandidatih poroča, da „živijo pošteno, so ljubitelji cvetic in (mnogi izmed njih) se bavijo s sadjerejo“. Isti tednik pravi, da vsak izmed teh kandidatov živi stalno ali na morju ali v gorah ali blizu neba. Tisti, ki se bavijo s poljedelstvom, zagotavljajo, da ne zahtevajo težkega dela; da ga opravljajo stroji. Po tej velikopotezni propagandi sodeč, si japonska dekleta žele mož, ki bodo razumevali žensko naravo. Zdi se, da jim ni mar, ali kaj verujejo ali ne. Ne smete misliti, da s tem stavkom Japonke in Japonce obsojam. Treba je ugotoviti položaj takega stališča, kot ga kažejo ti bodoči ženini in neveste, preden jih je mogoče ovrednotiti: treba se je dotakniti zgodovine verovanja na Japonskem. „Dotakniti se te zgodovine“ je dober izraz, ker tega vprašanja niti strokovnjaki za zgodovino verovanja še niso prav opredelili: in tudi zato, ker bi rad navedel nekaj primerov, ki se mi zdijo tipične ilustracije, neke vrste bliskovice čez ves zamotani otok.

Japonci so silno podjetni, z izrazitim čutom za konkretnost. A prav v tej točki niso konfuceizem, šintoizem in budizem — kot tradicionalne vere na eni strani —, in okoli 370 novih poveljnih ver — na drugi, moderni strani — mogli prepričati Japoncev, da vera ni funkcija človeškega organizma v posebnih okoliščinah. Nobena izmed teh ver ne uči — v kolikor mi je znano —, da je vera postulat naravnega prava. In nobena izmed teh sistemov ne priznava nadnarave (v katoliškem smislu te besede). Oni dan mi je zagotavljal japonski profesor sociologije, da se bo vere oprijel tisti trenutek, ko bo našel dovolj moči, da ostvari zaupanje v neke vrste božje bitje. Trenutno meni, da tega zaupanja ne potrebuje. Nekega funkcionarja nacionalnih železnic v O. so hoteli

pridobiti za neko novo vero, mi je poročal njegov prijatelj. Odklonil je, češ vere ne potrebuje, ker je zdrav in ima dovolj moči za življenjsko borbo. Ena izmed najbolj napadalnih in aktivnih novih ver, tkzv. Soka Gakkai (po slovensko Učena zveza za ustvarjanje vrednot), grozi ljudem, ki se branijo vstopa odnosno nadaljnega članstva, da jih bo zadela strahotna kazen v obojnem primeru, kazen na tem svetu in čisto osebno. Teologi te sekte odločno zanikajo, da imajo absolutne resnice veljavo za človeka (in jih zato nekateri smatrajo za neonaciste povojne Japonske); resnica je vse, kar človeka osreči pravijo. Pred nekaj dnevi mi je dejal dober prijatelj — strojni inženir na zahodu Japonske: „Poznamo stroje in tujih jezikov se uspešno učimo. O veri, kot jo ti razlagaš, pa nimamo pojma. Zdi se nam, da je vse tako komplicirano.“ In da se tudi brez vere da lepo živeti, mi je zaupal drug znanec. To mnenje „o lepem življenju brez verskih prepovedi“ je mogoče najti silno pogosto. Posebno v zadnjih petih letih, odkar se je življenjski nivo znatno dvignil tudi za širše japonske socialne plasti. Na splošno mislijo ljudje na tem otoku, da se z dobrim zaslužkom da uživati življenje, tako da so tudi žena in približno trije otroci zapopadeni; všteviši zdravniške izdatke, kadar je treba iti k psihiatru, da se zavest ozdravi. Seveda se pri poroki, pri rojstvu in pri smrti človek ukloni višjim silam, odnosno ceremonijam — neke vrste socialna zahteva —, ki stanejo določeno vsoto yenov, a socialno in ekonomsko so to delnice posebne vrste, z obrestmi v bodočnosti osebne kariere.

Ne mislite, da zaradi vsega tega bolečine in trpljenja na Japonskem ni. Velik odstotek trpljenja je skrit, zamočan, fatalistično prenašan. Mati, ki so ji štiriletnega sinčka ubili, mi je rekla: „Gospod, ali ni budizem boljši kot katoliška vera, ker more zaceliti rano (z odpovedjo vseh želja)?“ Študent z Okinawe, gobavec, se je jokal, ko sem mu povedal, kako je Jezus umrl — tudi zanj, zapuščenega in preziranega gobavca; a ker mu v srcu začeta vera Vanj ni dala telesnega zdravja, se je pozneje — tako so mi rekli — od vsake vere obrnil proč.

Lansko leto je odločilo Višje sodišče v Nagoyi — v zadevi Inoue proti Mie (Ube), da pomeni zakon o svobodi vere tudi pravico, ničesar ne verovati. Dokaj japonskih tvrdk je začelo vpeljavati „duhovne orientacijske krožke“ pri šintoističnih svetiščih in budističnih templjih — za svoje uslužbence — več ali manj pod pritiskom.

Japonci čutijo potrebo po absolutnem. A dosedanje izkustvo z različnimi verami jih je razočaralo. Zato iščejo toliko absolutnosti v znanosti in umetnosti. Upam se trditi, da je večini normalno razvitih Japoncev skupno osnovno nezaupanje v vse, kar je v zvezi z vero in verovanjem: boje se sleparije; boje se osebnega zaslužčenja; boje se odpovedi aktivnemu, vrednostnemu, pravemu — človeškemu življenju. Knjige, ki razkrinkavajo zgodovino tkzv. verstev, skoraj zmeraj best-selerji. Včasih je slišati cinično ponavljanje japonskega izreka: „Tudi glava (ničvredne) sardine se zdi božja“... češ, s primerno količino verske energije je mogoče v vse verovati. In ena izmed velikih in popularnih japonskih enciklopedij — Koojien — pravi v svoji zadnji, t. j. deveti izdaji (l. 1961), da verovanje ni toliko produkt čuta za strahotna dejstva, kakor pa človeškega nagnjenja k intimnosti in prijateljstvu. Prava intimnost odnosno prijateljstvo predpostavlja človeku podobno osebnost, a o

V otroškem zavetišču prejšnjega misijona o. Kosa S.J.

tem enciklopedija molči. Seveda je mogoče nekako razložiti to stališče s podmeno, da je tudi objekt te intimnosti projiciran... Primerjalno veroslovje, medicina, zgodovina psihologije in zgodovina drugih ved pa govorijo o objektivnih danostih tkzv. verskega sveta, razlagajo konstruktiven doprinos vsega, kar je prava religija, in sploh — znanstveno dokažejo verodostojnost človekovega obnašanja napram verskim vrednotam, vštevši resnico. O vsem tem enciklopedija molči. Sploh manjka na Japonskem čisto znanstvene knjige o teh stvareh, ki so tem bolj zamotane, čim bolj posegajo v globine človeške osebnosti. S tega vidika so resne psihoanalitične razprave neprecenljive vrednosti, ker razkrivajo vpliv raznih činiteljev na človeško življenje.

Kakšne silne možnosti imamo katoličani na Japonskem! Te možnosti so dobesedno silne: umsko in zgodovinsko lahko dokažemo resnico krščanstva in na tej podlagi resnico nadnaravnega sveta in njegovo posebno zakonitost. Včasih se mi zdi, da se pod silo vseh argumentov japonska duša čuti uničeno — in se še bolj boji priznanja in se še bolj brani vere. Treba nam je božje sile, ki na „intimen in ljubezniv način“ razsvetli in povabi srce, da se več ne boji. Glejte, kje lahko pomaga molitev in žrtev zalednega misijonarja!

Elemente prave vere je mogoče odkriti tu in tam in v različnih oblikah v raznih verah na Japonskem; a to so le delci, ki tudi sestavljeni še ne morejo dati življenja stroju v obliki novega srca, ki bi naj gnalo naše pravo življenje po besedah in dejanjih božjega Sina. Naravne resnice so podlaga vsega japonskega življenja posameznikov in države; tudi te resnice bi zaživele v svojem pravem pomenu ob dotiku resnice katoliškega sveta. A vseh problemov, posebno najbolj osnovnih, ni mogoče rešiti s pomočjo naravnega spoznanja, posebno ne takrat, kadar gre za vpliv močnih strasti in velikih osebnih koristi. V takšnem primeru postane greh le to, kar policija lahko odkrije in kaznuje. Mnogi bi tudi takrat raje rekli, da gre za „napako“, recimo, socialnega ali pa taktičnega značaja.

Še zmeraj prodajajo hčere v Hokkaido za javne hiše v velikih mestih Japonske.

Še zmeraj je delavec in njegovo delo v premnogih primerih le sredstvo za dosego sreče bogatašev.

Milijoni mislijo — in nekako verujejo —, da je denar tisto, kar daje človeku vrednost in dostojanstvo; imeti ogromno denarja se mnogim zdi smisel življenjske borbe; revežem še zmeraj očitajo, da so taki zaradi moralnega poloma, ki so ga bili zagrešili, recimo, v prejšnjem življenju ali pa nekje na poti skozi življenje.

Po zakoniku smejo imeti le eno ženo, a še zmeraj toliki vzdržujejo na skrivaj — ako finančno zmorejo — (tako imenovano številko dve) ženo, morda tretjo in četrto... prava žena se zdi, da je le služkinja, sužnja, oskrbovalka.

Še zmeraj je človeško življenje vredno le en milijon yenov, kadar je mogoče dokazati in plačati smrt zaradi cestne nesreče.

Takozv. izobraženci odkrito simpatizirajo s sovjetskim ali kitajskim komunizmom, dasi oba nameravata Japonsko zaslužniti enkrat za vselej. Brez odgovora bi ostala vprašanja: Kaj je ljubezen do resnice? Kaj je ljubezen do domovine? Ali je človek le najvišje razvita zver? Še zmeraj stotero templjev in hramov ponuja medsebojno si nasprotujoča in često silno čudna verovanja in ceremonije kot edino pravo pot v večno srečo, k božanstvu ali k osrečujočim bogovom; verstva, nezmožna dokazati svoj začetek in svojo strukturo in večkrat nezmožna razumeti smisel svojega izročila; sistemi, ki znanstveno izobraženemu Japoncu dajejo skoraj enoličen odgovor: Vera je onkraj znanosti in razuma...

To je le bežen izsek vsakdanjega življenja, vsi ti stavki s ponavljajočim „še zmeraj“. Reči hočem, da imamo katoličani za vsa ta osnovna vprašanja resničen in človeka osrečujoč odgovor — kažipot za osnovno spremembo v smeri izboljšanja. In v kolikor je v drugih deželah najti podobne pojave, izvirajoče iz osnovnega življenja, je tudi v drugih deželah mogoče govoriti o misijonskem, t. j. neodrešenem človeku. Saj — čisto katoliškega sveta in čisto katoliške dežele še ni bilo na tem planetu. A ko bi — v današnjem konkretnem svetu — mogli pridobiti Japonsko = azijsko Ameriko, za božje kraljestvo! Zgodovino bi spremenili!

NA KNOBLEHARJEVI ZEMLJI

MSGR. DR. MAKSIMILIJAN JEZERNIK, RIM

Slovenski bralci Katoliških misijonov prav gotovo poznajo sudansko vprašanje. Za nas ni bila novost. Že v otroških letih smo slišali govoriti o Knobleharju, ki si je postavil za življensko nalogo, prodreti v današnji južni Sudan in mu prinesti luč vere.

V zadnjih mesecih je postal Sudan za nekaj hipov središče svetovne pozornosti. Pridružil se je skupini paradoksalnih dogodkov, ki zmedejo vsakega resno in objektivno čutečega človeka; skupini dogodkov, ob katerih se nehote vpraša sam pri sebi, ali ima resnica res dvojno lice? Spretnost svetovnega tiska je tako ponaredila nekatera dejstva, da skoraj ni mogoče videti resnični v obraz.

Odlok sudanske vlade, da morajo vsi krščanski misijonarji v teku nekaj ur zapustiti sudansko ozemlje, je presenetilo javno mnenje. Sicer ne gre samo za katoliške misijonarje, a brez dvoma je odlok v glavnem naperjen ravno proti njim. Način postopka je zelo podoben ravnanju propadlih absolutističnih sistemov, proti katerim se vsi, vsaj na papirju, enoglasno borijo. — Škofu ni bilo dovoljeno, da bi se pogovoril z domačimi duhovniki in jim predal poslovne zadeve. — Slovenci se pri takem početju nehote spomnimo svojih vojnih razmer!

Kaj neki se je torej zgodilo v Sudanu, da je ogenj tako nepričakovano vzplamtel? Vladni odlok se sklicuje direktno na Boga „Naj Bog blagoslovi nas vse!“ Pred tem pa ugotavlja in obsoja krščanske misijonarje, češ „da bi njihovo nadalnje bivanje uničilo državno enoto in bi resno škodovalo notranjemu miru in varnosti.“

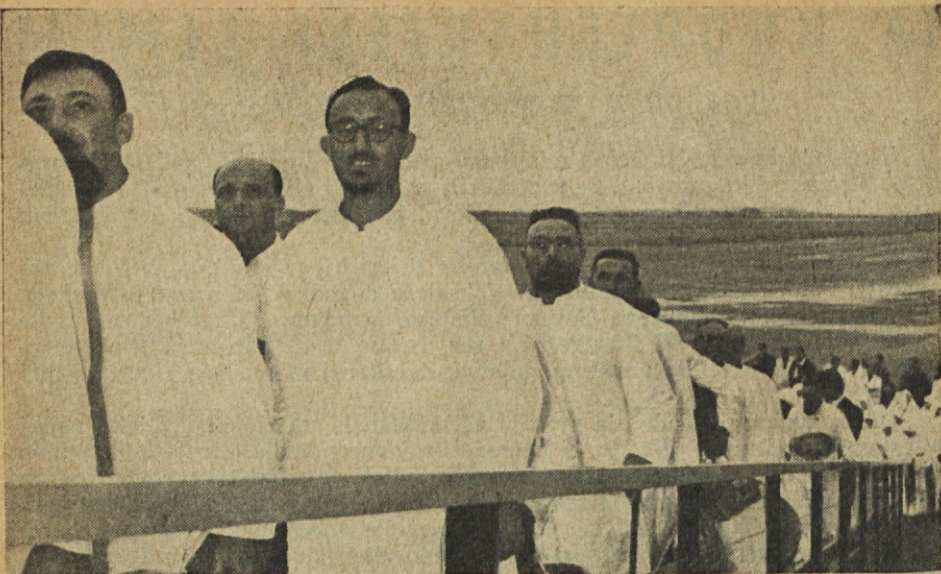
Nezaslišana obsodba! Njena naivnost kaže, da pod pepelom tli nekaj drugega. Zgodovinsko ozadje in trenutno stanje sestavnih elementov socialnega sožitja v Sudanu dokazujeta, da obstajajo podtalne bitke.

Prav malo vemo o zgodovini Sudana pred prihodom Turkov leta 1820. Gotovo je, da so imeli Arabci stik z domačini ter so se z njimi praktično asimilirali in jim kljub malemu številu vsilili svoj jezik. Južni del Sudana, ki je igrišče žaloigre, je bil praktično nedostopen in dosledno nepoznan. S prihodom Turkov je severni del dobil svojo socialno organizacijo, južni pa je na žalost ostal in še povečal jarem suženjstva.

Tu je prva iskra, prvi neizbrisni madež, prvi vzrok psihološkega razdora med severom in jugom: na jugu so v glavnem pravi afriški rodovi z občutkom zaslužnjenja, na severu priseljenci, ki so prišli z željo, da bi vse asimilirali in pomohedanili.

S prihodom angleške oblasti se je razdor zmanjšal; nobeden sestavni del ni vladal nad drugim, temveč sta bila enakopravna. Položaj pa se je temeljito spremenil, ko je prišel čas samovlade in sta si bili obe skupini svesti svojih pravic in zmožnosti.

Po ljudskem štetju leta 1956 bi naj bilo vseh prebivalcev okrog 10 milijonov. Uradni krogi pripisujejo Arabcem 39 %, Afrikancem pa 61 %; pravih nepomešanih Afrikancev je 49 %. Slika je jasna: na eni strani 39 % Arabcev, ki so po večini na severu, mohamedanske vere in z željo v srcu, da bi vladali afriškemu elementu; na jugu pa 61 % pripadnikov afriških rodov, ki so po

Izgnani misijonarji se v Sudanu vkrcavajo na letalo.

večini pogani in zatirani, ki se prebuja in nočejo biti več sužnji, temveč hočejo sami odločati o svoji usodi, tudi v vprašanju vere.

Prihod misijonarjev je naletel na popolno ogluštenost na severu, medtem ko je na jugu, podobno kot se je zgodilo v Ugandi, našel rodovitna tla. Misijonarji so bili kaj hitro njihovi prijatelji, učitelji, oznanjevalci neminljivih resnic, ki ne poznajo socialnih razlik. Pred Bogom ni razlike med Južnim in Arabcem. Vsak ima svojo dolžnost in tudi neoporečne pravice.

Sam sem videl uboge južne Sudance, kako so tavalj sem ter tja v Kartumu in si iskali boljših časov. Oblasti so se zanimale zanje le, v kolikor so jim koristili pri delu. Drugače se ne zmeni nobena živa duša, kaj neki počenjajo in se z njimi dogaja. Edino misijonarjevo oko je zapazilo njihovo potrebo in skušalo najti primeren koticček, kjer bi lahko vsaj nemoteno spali na goli deski, zaužili neobhodno potrebno revno hrano in tako rešili pred nezdravim moralnim močvirjem.

Verska napetost in vladoželjnost Arabcev je dosegala vrhunec. Prepričani so, da bodo dosegli svoj cilj, to se pravi pomohamedanili južnjake in jih porabili, samo v primeru, če imajo proste roke in se iznebijo kakršnega koli zunanjega vpliva. Njihov načrt je preprost: ekonomsko kontrolirati pokrajino, z mešanimi zakoni prodreti v južne skupnosti in jih razkrojiti, pomohamedaniti glavarje ali pa jih izgnati ter preprečiti приход tujcev v deželo, ki bi mogli razkrinkati fanatično zamisel. Pri izvršitvi preprostega načrta so največja ovira misijonarji. Nevarni so, ker bi utegnili razbobnati njihovo početje, še nevarnejši, ker učijo o enakopravnosti vseh narodov, ki je ravno temelj pravice domačinov.

Oblast ni videla druge rešitve kot izgon vseh misijonarjev. Javno bo sicer treba govoriti o podtalnem in nevarnem delu misijonarjev, v resnici se pa bojijo, da bi pred svetom pričali o nečloveškem skrunjenju bistvenih človeških pravic južnega, afriškega dela Sudana.

Sv. oče je sprejel izgnane misijonarje, obsodil nečloveško ravnanje vlade in izrazil up, da se bodo v bodoče spametovali in spremenili nepravichen ukrep. Prefekt Propagande kardinal Agagianian P. G. je osvetlil nedolžnost misijonarjev in razkrinkal načrt preganjalcev.

Med afriškimi rodovi je prvi dvignil glas predsednik Tanganjike in obsodil kakršno koli ekstremistično početje: „Želim, da bi poiskali vse dobre lastnosti naših običajev in šeg, jih zbrali in spojili, da bi postali živi del naše narodne kulture... S tem pa seveda ne smemo automatično odklanjati kulture drugih dežel. *Narod, ki odklanja tujo kulturo, je narod bebecov in mesečnikov.* Človeštvo ne bi napredovalo, ako se nočemo drug od drugega učiti... ter tako spopolniti in razširiti svojo kulturo.“

Podobno je odjeknilo na drugi strani, kjer je predsednik Dahomeya jasno označil svoje stališče do raznih ver: „Pri nas ni nestrpnih framazonov, ki bi preganjali vero... Naš narod je narod vernikov, vernih ljudi. Kjer je misijon, tam vlada mir, veselje, junaštvo, moč in prava ljubezen. Vaši misijonarji delajo v imenu božjem in v blagor svojih bratov.“

Od afriške cerkvene oblasti je protestiral tanganjiški kardinal. V njegovem govoru so vključeni tisoči in tisoči glasov vseh afriških katoličanov, ki so si svesti silne krivice, ki se godi njihovim bratom, rodnim bratom v južnem Sudanu.

Iznani misijonarji in misijonarke na rimskem letališču

BIVŠI FRANCOSKI KONGO

Mali Kongo

Zmešnjave v velikem, prej belgijskem Kongu — Léopoldville so pritegovale poglede vsega sveta. Za manjšo državo na drugi strani reke, prefrancoski Kongo - Brazzaville, ni bilo zanimanja. S svojim predsednikom Fulbertom Youlou, duhovnikom, je veljal za najbolj zvestega zaveznika Zapada v Afriki. 15. julija 1963 pa so predsednika prisilili, da odstopi, in od tedaj naprej nihče več zanj ne ve.

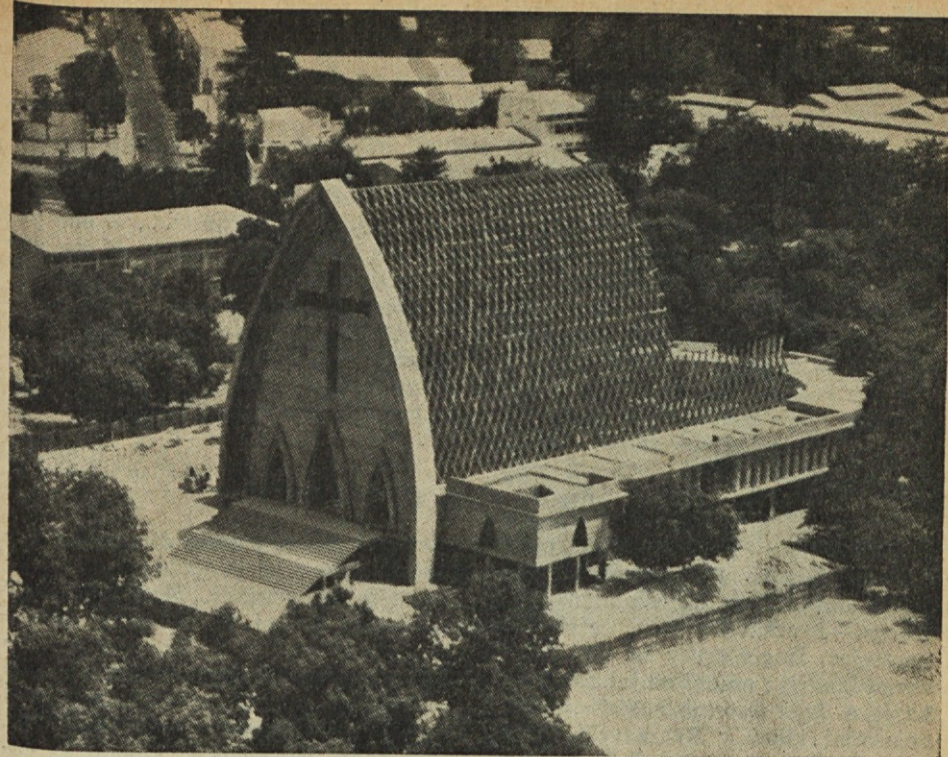
Ta Kongo se niti po obsegu niti po številu prebivalstva ne more meriti z drugim. Vendar je tudi ta „mali Kongo“ precej večji od Zahodne Nemčije. Obširni pragozdovi in više ležeče savane komaj hranijo 800.000 ljudi. Večje industrije ni in izvoz lesa in svinčene rude ne more dati državnemu proračunu ravnotežja. Manganski rudniki v sporni provinci ob gornjem Ogowe pripadajo severni državi Gabun. Francozi so morali leto za letom kriti primanjkljaj, medtem ko je ostali Zpad metal svoje prispevke za razvoj rajši državam, ki se spogledujejo z Vzhodom. Zdaj je prav brezposelnost in beda množic prisilila predsednika do odstopa.

Duhovnik ali prerok?

Fulbert Youlu se je l. 1956 vmešal v politiko kljub izrecni prepovedi svojega škofa. Kmalu je postal župan glavnega mesta Brazzaville in kot vodja „Zveze za zaščito afriških koristi“ tudi prvi državni predsednik. Je iz rodu Lari, podpirali pa so ga tudi pripadniki sorodnega plemena Balali in vseh plemen Bakongo. Znal je spretno izrabiti mesijanska pričakovanja teh plemen. Ta sanjajo o nekdanjem kraljestvu Kongo in o „prerokih“, kot so bili Simon Peter Kibanga v belgijskem Kongu in Andrej Macva v francoskem. Youloujeva nepokorščina Cerkvi je bila domačinom dokaz, da bo poafrikanil zapadno kulturo in krščanstvo. Vendar Youlou ni bil vodja kakšne sekte niti političen Mesija kot n. pr. Nkrumah. Tudi je napačno govoriti o katoliški diktaturi v Brazzaville. Prav sodelovanje z nekaterimi komunisti, ki so mu jih vsilili v vlado, je postalo za predsednika usodno. Ti sodelavci so ga namreč pregovorili, da je po vzoru Gvineje uvedel enostrankarski sistem. Brezposelne množice pod vodstvom sindikatov, zlasti U. P. T. C. (Panafriška unija vernih delavcev), so protestirali proti socialni nedelavnosti vlade, proti zapravljanju državnega denarja in proti podkupljivosti nekaterih ministrov. Ko se je še vojska obrnila proti predsedniku, je ta moral „prostovoljno odstopiti“.

Polkrščanski Kongo

Misijonsko delo v deželi se je začelo šele konec prejšnjega stoletja. Ko se je vzpostavila hierarhija, je „mali Kongo“ postal cerkvena provinca z nadškofijo Brazzaville in škofijama Pointe Noire in Fort Rousset. Danes štejejo

Se nedokončana katedrala v afriškem mestu, grajena dokaj moderno.
Ob straneh župnijski in šolski prostori.

258.000 katoličanov in 25.000 katehumenov, skupaj torej nad tretjino celotnega prebivalstva. S 135.000 protestanti presegajo kristjani polovico prebivalcev. Odstotek katoličanov je najvišji v nadškofiji Brazzaville (46%); v škofiji Pointe Noire jih je 36%. Škofija Fort Rousset na severovzhodu je najbolj obsežna in šteje 260.000 ljudi, med njimi ok. 30.000 pragozdnih pigmejcev. Poganov je še 177.000, to je skoro polovica vseh poganov v državi (377.000). V tem predelu so prometne težave največje. Vsaka misijonska postaja potrebuje ne le avtomobil, temveč tudi motorni čoln. Škof ima majhno letalo in je napravil izpit za pilota.

Muslimanov je le 5000.

Misijoni skrbne predvsem za poglobitev vere. Stalno dušno skrbstvo je težko izvedljivo zaradi pomanjkanja duhovnikov (v škofiji Fort Rousset jih je 30) in slabo prehodnih tal. Padeč v staro poganstvo je redek; tudi po pridobitvi samostojnosti ni bilo opaziti veliko primerov. Niti mesijanska gibanja ob spodnjem Kongu ne teže po obnovitvi starega stanja, marveč si zamišljajo neko mešanico starega verovanja v duhove in napačno razumljenega

krščanstva. Za „izobražene“, zlasti po velikih mestih, je nevarnost, da se nalezejo brezbriznega ali veri sovražnega laicizma.

Ustava in šolstvo

Vpliv laicističnih krogov se je pojavil pri glasovanju o ustavi l. 1961. Vladni predlog je vseboval uvod, v katerem se stavlja „republika pod božje varstvo“. Poslanci so to črtali. Tedaj je o. Badila v „Semaine Africaine“ označil to dejanje kot „napad na najsvetejše pravice Afričanov... Z eno potezo s peresom so črtali Boga iz ustave. Vsak prebivavec Konga, ki ne gre slepo za evropskim laicizmom, se čuti v notranjosti globoko prizadetega.“ Podobno se je zgodilo pri novi formulaciji sicer dobrega zakona o šolstvu 16. maja 1962. Konfesionalno šolo s ponajveč na katoliških zavodih izobraženimi učitelji so zenačili z državno; tako je mogoče sodelovanje med Cerkvijo in državo, kot ga je priporočila škofovska konferenca v Kongo—Léopoldville. Ne sme se pa v Kongo—Brazzaville poučevati verstvo v rednih šolskih urah — torej čisto po kolonialnem zgledu.

Skrbi afriške Cerkve

Katoliška Cerkev je glede porasta vernikov danes primer dinamične misijonske Cerkve. Prav visoke številke spreobrnjencev pa podčrtujejo pomanjkanje duhovščine in neznamenit prirast domačih duhovnikov. Med katoliki v Kongo—Brazzaville (nad četrt milijona) deluje komaj 20 domačih dušnih pastirjev. Bogoslovcev ni niti 20. Ok. 140 kandidatov je še sredi gimnazijskega študija; mnogi od teh pa se bodo nedvomno odločili za donosnejšo civilno kariero. Šele novembra 1961 je bil posvečen prvi domači pomožni škof, prej generalni vikar v Brazzaville, Teofil Mbemba. Pri posvetitvi v stolnici sv. Ane sta bila navzoča vlada in diplomatski zbor. Predsednik Youlou je pozdravil in objel novega škofa. Oba sta enake starosti in iz rodu Lari. Od 9 malih seminaristov, ki so l. 1917 končali gimnazijski študij, sta le dva dosegla svečeništvo: Mbemba in Youlou.

Delavnost katoličanov

Kot je pokazal padeč vlade, je temeljni problem države socialno vprašanje. Zaradi bede na podeželju vro ljudje v mesti Brazzaville in Pointe Noire. Prvo se je v nekaj letih popeterilo in ima sedaj 130.000 prebivalcev. Katoliške organizacije skušajo povezati vernike v novi, brezplemenski družbi. Uspešno so na delu predvsem JOC (delavska mladina), JEC (dijaštvo), v zadnjem času tudi kmečka mladina. Prizadevajo si za izpopolnjevanje v poklicu in za versko poglubitve. Obstaja na stotine dejavnih katoliških žarišč („foyers chrétiens“), katerih vsako skrbi za več drugih družin. Največjo aktivnost pa je pokazala sindikalna zveza vernih Afričanov (U.P.T.C.), ki ima tu pod skušenim vodstvom Gilberta Pongaulta sedež za celo Afriko. V jesenskih sporih med Kongom in Gabunom l. 1962 se je zveza odločno zavzela za pogodbeno sprejete delovne razmere. Zahtevala je temeljite varčnostne ukrepe in reformo vlade. V zvezi z manjšimi sindikati je končno izsilila novo vlado. S tem je pridobila ugled in vpliv. Verjetno se bo nova vlada, ki je razpustila parlament, posvetila socialnim potrebam.

PERUANSKI INDIJAN

II. POKRISTJANJENJE IN SEDANJI VERSKI POLOŽAJ

Španska osvojitelj Amerike je prinesla trojno preobrazbo: biološko — z mešanjem prebivavstva, gospodarsko — po posameznikih in državi, politično in družbeno — z novim kolonialnim redom.

Najvišji cilj Španije pa je bil posredovati Novemu svetu svojo vero in kulturo. Ta verska in kulturna preobrazba je najvažnejše poglavje v zgodovini in sociologiji Peruja in predstavlja bistveno sestavino „peruanstva“.

Verski položaj pred odkritjem

Španci so v Peruju našli verski položaj, ki je bil zelo zapleten. Vsaka provinca in vsaka dolina je imela svoja božanstva in njihove podobe, ki so jih imenovali *huacas*. Inki so sem zanesli tudi svoje češčenje Sonca, torej neko višjo versko obliko, podobno egipčanski in perzijski. Vendar naj bi češčenje Sonca krajevnih bogov ne odpravilo, ampak naj bi njihovo češčenje le prekrilo. Najpomembnejše *huacas* so prenesli v tempelj Coricancha v Cuzco, tako da je to svetišče postalo nekaj podobnega kot Panteon v Rimu. To dokazujejo poročila kronista Polo de Ondegardo in o. Cobo D. J. Indijani so torej imeli pluralističen fetišizem, prekrit z uradnim češčanjem Sonca.

V nasprotju s tem verskim pluralizmom so duhovno bolj razviti med Inki dospeli do predstave netvarnega Boga (*Viracocha*). Sonce je zanje bilo le podoba in podložnik tega najvišjega Boga.

Iz ohranjenih inkovskih himn je posneti, da so Inki na splošno častili najvišjega Stvarnika, ob njem pa Sonce, Mater Zemljo, cesarja, pa še krajevna božanstva. S padcem inkovske države pa je češčenje *Viracocha*, *Sonca* in cesarja izginilo, ostal je le kult plemenskih in krajevnih malikov.

Misijonsko delo med Indijani sta vodila Cerkev in država. Španija je čutila veliko odgovornost za sodelovanje pri misijonskem poslanstvu Cerkve. Tako je Cerkev dajala vero, duha in ljudi, država pa je pomagala s stvarnimi sredstvi in vplivom svoje avtoritete.

Nekatere okoliščine med domačini so bile misijonarjenju v prid, druge v škodo. Izkoristiti se je dal kult Sonca, predvsem pa netvarnega Boga, ki je svet ustvaril. To izrecno potrjuje misijonar in zgodovinar José de Acosta D.J. Ugodno za širjenje evangelija je bilo tudi dejstvo, da so ljudje tuje osvojevave imeli za polbožanstva.

Skoro nepremagljive ovire pa so predstavljale druge okoliščine. Neprehodnost dežele je otežkočala zveze in medsebojno pomoč. Misijonarji in župnijska duhovščina so bili odrezani eni od drugih. Vendar je apostolska vnema premagala to težavo. Prepotovali so prečne doline in andsko gorsko verigo ter ustanovili redukcije. Gradili so cerkve, ki so bile božja hiša in človeško bivališče, svetišče in šola obenem. Še danes so po mnogih indijanskih vaseh ohranjene te krasne cerkve. Prvi misijonarji so bili frančiškani, dominikanci, mercedarji in avguštinci. Sledili so jim jezuiti. Pod generalatom sv. Frančiška Borgia je prišlo prvih 8 jezuitskih misijonarjev (1567). Prevezli so „doctrino“ v Huarochiri z nad 70 vasm. Nato so dobili župnijo El Cercado v Limi in tam ustvarili vzorno misijonsko vas, ki so ji pozneje ob stran postavili znameniti misijon v Juli na zapadnem bregu jezera Titicaca. To so bili vzorci za misijone v Paragayau.

Misijonsko delo in pouk katekizma je bil v rokah redovnikov, medtem ko so škofje vodili in koordinirali. Prve škofe smemo po pravici imenovati misijonarje. Taki so bili fray Vicente Valverde, prvi škof v Tumbres, pozneje v Cuzco; fray Jerónimo de Loayza; sv. Toribio de Mongrovejo. Slednji je izvedel dvoje, kar je bilo za Indijane odločilnega pomena: skliceval je sinode, ki so verskemu pouku dale več avtoritete in urenosti, in često se je odpravljal na vizitacijska potovanja po svojem ogromnem ozemlju.

Tudi država je prispevala k misijonskim uspehom. Podkralji so misijonarje vedno podpirali, četudi največ iz svojih regalističnih teženj. Skrbeli so za pošiljanje misijonarjev in za izvajanje kraljevih odredb in cerkvenih sindalnih sklepov.

Indijani postanejo kristjani

Po treh stoletjih je večina Indijanov — to je, inkovskih potomcev, ki govore quechua ali aymará — sprejelo krščanstvo. Samo na vzhodnih pobočjih Andov so v pragozdovih majhne skupine: Aguarunas, Jíbaros, Campas, ki jih šele danes uvajajo v religijo in kulturo dežele. Prve čase so s krščanstvom vred živeli stari poganski kult. Župnik Francisco de Avila je sredi 17. stoletja zapisal — očitno z velikim pretiravanjem —, da med 30.000 krščanskimi Indijani ni niti enega, ki ne bi grešil z malikovanjem. Cerkev in država sta nastopili. Pobrali so vse kipe in podobe poganskih božanstev in jih javno sežgali. Za kacike so ustanovili posebne šole, zakaj od njih zadržanja je bilo odvisno versko razpoloženje ljudstva.

Misijonarji so Indijanom globoko vcepili vero v Boga-Očeta, v učlovečenega božjega Sina, rojenega iz Device in skrivnostno pričujočega v oltarnem zakramentu. Praznik presv. Rešnjega Telesa je Indijanom postal glavni praz-

Zvonovi... v Peruju

nik. Nedvomno pričevanje o tem, kako temeljito so Indijani prevzeli to versko skrivnost, najdemo v spisih Inka Garcilasa de la Vega (1540—1615), sinu španskega zavojevalca in inkovske princese Elizabete Chimu Oello. Globoko versko preoblikovanje indijanskega ljudstva se zrcali tudi v živem češčenju Matere božje. Marijin pomen za pokristjanjenje Peruja je razviden tudi iz postanka obeh pglavitnih božjih poti Copacabane in Cocharcas.

V povzetku moremo reči: Kljub vsem slabostim, zlorabam in zmotam je misijonsko delo v Peruju izvedlo popolno versko preobrazbo dežele. Češčenje Kristusa v evharistiji je stopilo na mesto starega češčenja Sonca. Pobožnost do Matere božje je med Indijani kmalu prejela krajevne značilnosti po Marijinih svetiščih. Liturgija je prodrla v globine ljudske duše in popolnoma izpodrinila stara obredja. Krščanstvo je dalo indijanski duši trdnost nove vere, luč novega upanja in ogenj nove ljubezni.

Sedanje stanje katolicizma Indijanov

Propad katolicizma med južnoameriškimi ljudstvi v 19. stoletju je znana zadeva. Krizo so posebno občutili Indijani. Silno težko in kočljivo je podati vse vzroke te krize in njihove medsebojne vplive.

Nekateri menijo, da more marsikaj razložiti nekoliko pasivna, paternalistična, kolektivna metoda misijonstva. A treba je premisliti, če je pri otroškem značaju domačinov sploh bil mogoč drugačen postopek. Mnogo hujše posledice so imeli drugi vzroki, npr. izgon jezuitov. Za spore med Cerkvijo in državo, za opustitev mnogih duhovskih semenišč in za verska preganjanja je bil odgovoren predvsem liberalistični duh francoske revolucije. Tu so globlji vzroki mnogih današnjih kriz v Cerkvi, posebej še strahotnega pomanjkanja duhovniških poklicev.

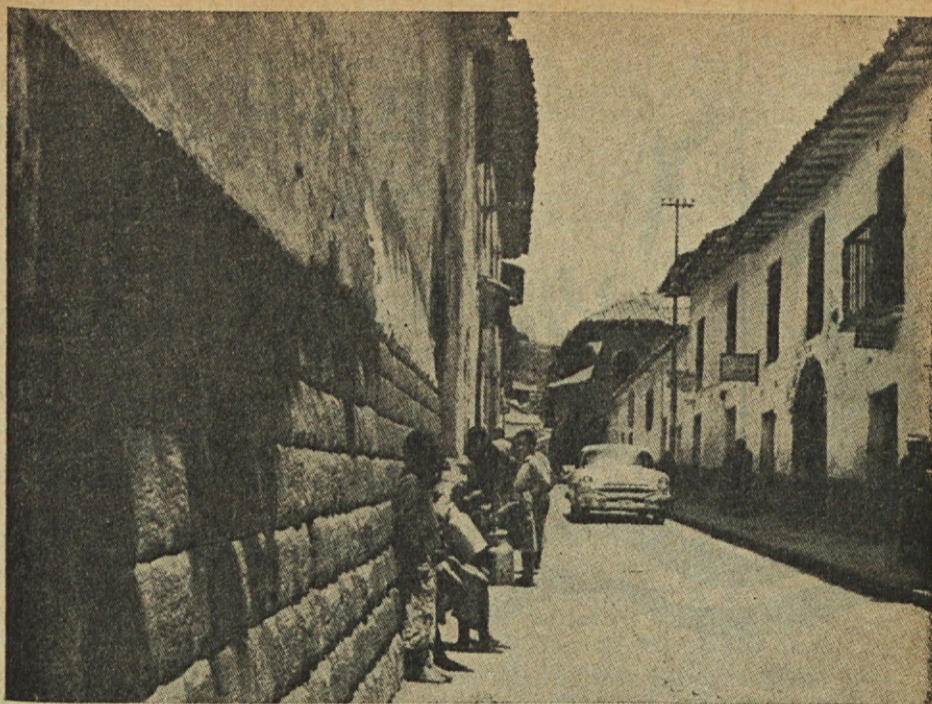
Ne smemo pa prezreti tudi vpliva kulturnih in socialnih razmer na versko življenje. Za ogromno večino krščenih ogroža pomanjkanje vsaj najosnovnejših gospodarskih in kulturnih pogojev vero in krščansko zadržanje. Razen tega delujejo veri sovražne zunanje okoliščine. Protestantse sekte severnoameriškega izvora, komunisti, prostozidarji in spiritisti imajo zaradi verske nevednosti, nizke kulturne ravni in strašne revščine katoliškega prebivavstva lahko delo. Na žalost so take razmere še vedno zelo razširjene, zlasti med Indijani.

En duhovnik za 50.000 duš

Ponovno so zadnji papeži opozarjali na stiske v južnoameriški Cerkvi. V Peruju stoji Cerkev — podobno kot v vsej Latinski Ameriki — pred tremi velikimi vprašanji: versko nevednostjo, protestantovsko napadalnostjo in pomanjkanjem duhovniških poklicev. Indijan je po naravi silno religiozen, a to versko navdušenje boleha na praznoverju in predanosti čarovništvu. Za Indijana obstajajo še vedno duhovi prirode — v dežju, snegu, blisku, na gorskih vrhovih. Ko pije svojo chicho, pozdravlja duhove. Do duhovnikov, cerkva, verskih svečanosti občuti globoko spoštovanje; ves prevzet sodeluje pri cerkvenih množičnih manifestacijah. A tej veri primanjkuje prava življenjska sila in globlje spoznanje. Zato se v vsakdanjem življenju ne uveljavlja.

Druga nevarnost za katoliškega Indijana so protestantske sekte. Nič manj kot 27 jih deluje v Peruju. Biblijo dele v milijonih izvodov, tudi v indijanskem jeziku; zasipajo ljudi s svojimi letaki in pridigajo povsod, tudi po radiu. Na razpolago so jim finančna sredstva za skoro brezplačen šolski pouk, za dobrodelne ustanove in pomoč potrebnim.

Obe ti nevarnosti bi lahko premagalo zadostno število duhovnikov. A prav pomanjkanje teh je najhujša rana na Cerkvi v Peruju. Za več kot 10 milijonov prebivavcev, skoro vseh katoliško krščenih, ni niti 2000 duhovnikov. Vsaj petkrat toliko bi jih bilo treba, da bi po en duhovnik prišel na 1000

Značilna ulica v perujskem mestecu: starinski zidovi, kolonialna poslopja, moderno vozilo. . .

duš. Po gorskih pokrajinah so misijonarji dognali, da ljudje že čez 50 let niso duhovnika niti videli. Po skoro nepreloženih goratih predelih v Andih je čez dvajset okrožij, kjer mora en sam duhovnik oskrbovati 30.000 do 50.000 vernikov.

Prerod?

V zadnjih letih je opazati počasno zboljševanje tega položaja. Duhovniki in misijonarji prihajajo iz Španije, Italije, Nemčije, Francije, Belgije, Kanade, Združenih držav. V nekaj letih je bilo ustanovljenih osem novih škofij, ki so jih prevzeli redovniki različnih narodnosti. Lanskega julija so maryknollski misijonarji vzgojili med Indijani skupine katehistov, da v veri poučujejo svoje rojake.

Vzporedno s tem prenovitvenim gibanjem med Indijani Quechua se je pričelo tudi živo delovanje med pragozdnimi plemeni. Zanje so vpustavili osem misijonskih pokrajin. Prevzeli so jih razni misijonski redovi; posvečajo se tudi socialnim in vzgojnim nalogam.

Polagoma se torej vzbuja vest vseh peruanskih katoličanov. Prihajajo na pomoč 5 milijonom svojih indijanskih sodržavljanov in bratom po veri, ki žive v tako hudih družbenih, gospodarskih in verskih razmerah.

BARAGO NA OLTAR!

Vsebina „The Baraga Bulletin“, ki ga izdaja Baragova zveza v U.S.A. s sedežem v Marquettu.

Slika levo je posnetek dvobarvne naslovne strani ene od številčk tega Baragovega vestnika v U.S.A.

3. številka letnika 1963 je izšla meseca julija. Na prvi strani prinaša značilne citate iz prvega pastirskega pisma škofa Barage katoličanom Gornjega Michiganu l. 1853.

Tretja stran je posvečena *Baragovim pismom izpred sto let*. Iz njih je razvideti, da je stari škof l. 1863 trpel posebno zaradi pomanjkanja duhovnikov. Sam je nosil težo pastirske službe v stolnici v Sault Ste. Marie in misijonske skrbi za celo škofijo. Življenje ob tej severni meji Združenih držav je bilo tako trdo, da je sem mogel priti kot misijonar le svetnik ali pa duhovnik, ki je kje drugje zašel v težave. Pred 3. baltimorskim plenarnim koncilom l. 1884 pripadnost duhovnikov svoji škofiji ni bila še jasno določena. Od tod razmeroma veliko število „potujočih duhovnikov“. Baraga je napravil vse, da bi prišel do duhovnikov. Večkrat brez uspeha; često so tudi dobri misijonarji — kot o. Ignacij Mrak — zapustili njegovo škofijo in odšli drugam; včasih pa se mu je le posrečilo, da je dobil zvestega sodelavca; tak je bil o. P. B. Murray, dolgoletni pastir Bobrovega otoka. (Njegovo sliko najdeš v tem Bulletinu).

L. 1863 je Barago pritiskalo tudi izredno pomanjkanje finančnih sredstev. Po pomoč se je obrnil k pariški Družbi za širjenje vere in k Leopoldovi ustanovi na Dunaj.

17. januarja 1863 je Baraga pisal škofu *Lefevru* v Detroit. Rotil ga je, naj J. Mraka skuša zadržati v teh pokrajinah. (Mrak je bil namreč Baragu sporočil, da se namerava vrniti v Evropo.) Na koncu pisma pravi Baraga: „Ne vem, kdo bo zdaj z mano v Saultu. Ali mi ne bi Vaša Prezvzišenost mogla dati na razpolago enega svojih duhovnikov — vsaj za eno leto?“

Društvu za širjenje vere v Parizu je pisal 8. februarja. Društvo mu je sporočilo, da so mu odobrili pošiljko 9.000 frankov; gorečnost dobrotnikov mu je v veliko

tolažbo. Pomoči potrebuje toliko bolj, ker je sam v Saultu. Imel je sicer ob sebi duhovnika, a ta se je začel udajati pijači, zato ga je odslovil. Tako je za to zimo prisiljen, da opravlja naloge navadnega duhovnika. Pred kratkim so ga klicali k bolniku sedem milj daleč, kar za njegova leta po tem mrazu in snegu ni brez težav.

19. februarja je pisal spet škofu *Lefevru*. Prosil ga je za sestre usmiljenke, ki naj bi šle v bolnišnico v Portage Lake.

Leopoldovi ustanovi na Dunaju je 2. aprila poslal poročilo. Tudi tu govori o tem, kako težko mu je oskrbovati škofijo samemu. Pred nedavnim je moral k bolnici, oddaljeni 20 angleških milj. Na dan, ko piše to poročilo, na veliki četrtek, je moral sam posvetiti sveto olje. Take stvari se verjetno dogajajo tudi zapuščenim škofom na Kitajskem in drugih azijskih deželah. Sam je tudi pripravil otroke na prvo obhajilo. Po prejemu tega zakramenta jim je podelil še birmo.

Državljanska vojna prinaša hudo škodo tudi Gospodovemu vinogradu. Na severu se vojno divjanje sicer neposredno ne čuti, pač pa je čutiti pomanjkanje moških in draginjo.

14. septembra je prosil za duhovnika škofa *Ignacija Bourgeta* v Montrealu. Misijonar Fox je Baragi namreč povedal, da bi mu škof poslal duhovnika, če ga Baraga zaprosi. Duhovnik naj zna francoski in angleški in naj se zaveže za delo v Baragovi oddaljeni škofiji vsaj za dve leti.

10. decembra je Baraga naslovil pismo na kardinala *Barnabo, prefekta kongregacije za širjenje vere*. Prosi ga, naj jezuitom dovoli, da se stalno naselijo v Saultu. Kmalu po ustanovitvi škofije v Sault St. Marie so namreč jezuiti odšli od tam. Baraga je večkrat izrazil svoje obžalovanje redovnikom, ki so potovali skozi njegovo škofijo. Včeraj mu je o. Kohler, vodja misijona v Manitouline v Kanadi, povedal, da je upanje za naselitev jezuitov v Saultu, ako Baraga piše Propagandi in jezuitskemu generalu. Če pridejo, jim Baraga prepusti celo hišo, v kateri zdaj in stanuje, in zemljišče, ki ji pripada, sam pa se bo umaknil v hišo nasproti cerkve.

* * *

Mesto Escanaba s polotokom istega imena je praznovalo stoletnico ustanovitve (30. junija 1963). Tej proslavi so pridružili Baragov dan. Govoril je o. *Carmody*, urednik Baragovega bulletina. Naslonil se je na Avguštinove besede: Vaša ljubezen naj obsega ves svet, če želite ljubiti Kristusa; zakaj Kristusovi udje so povsod po svetu, ki je božja država. Tudi pri stoletnici tega kraja gre predvsem za to, kako so prebivavci živeli Kristusovo življenje. In pri premišljevanju duhovne dedščine tega mesta in pokrajine vstaja pred nami neprestano Baragovo ime. Med mnogimi, ki so prišli sem zato, da izkoristijo naravno bogastvo, je prišel Baraga samo zato, da daje Kristusovo ljubezen, pravico in mir vsem, s katerimi je prišel v stik. Mnogo preden je ob tem zalivu Noc nastalo mesto Escanaba, je svetniški misijonar tu pridigoval Kristusovo vero. L. 1833 je priplul preko Michiganskega jezera, prodril v Zeleni zaliv in nadaljeval pot ob zahodni in severni obali. Tedaj je Baraga prvič bil v Sand Pointu, odtlej pa je bil tu večkrat. V dnevnik je zabeležil 2. marca 1853, kako je na poti v Detroit — da tam natisne slovar — dospel v zaliv Noc in v Zeleni zaliv, kako se mu je udril led in bi kmalu utonil, da ga ni Bog rešil, kot že tolikokrat. Potem je Baraga kot škof skrbel, da je Escanaba dobila prve župnije. Še na svoje zadnje dni se je zelo zanimal za blaginjo in za bodočnost tega mesta. Kakor gledamo na tega izrednega misijonarja, vedno se nam prikaže kot vtelesenje misijonske Cerkve. Veliki nauk Baragovega življenja je izvrševanje misijonske naloge, ki jo ima vsak kristjan, a na popoln način. Posvetil se je eni sami stvari: življenju in širjenju Jezusovega evangelija.

Dobro je vedel, da je Kristusova Cerkev najprej misijonska Cerkev, pa naj bo to v pragozdu ali pa v velemestu. Ta Cerkev se ne more zadovoljiti s tem, da čaka na ljudi, temveč mora iti mednje. Ko jih najde, se mora poslužiti najbolj učinkovitih in privlačnih sredstev, s katerimi jih lahko prepriča o veljavnosti Kristusovih večnih resnic. Ko se med ljudmi utrdi, postane njen stik z ljudmi bolj sistematičen in vezan na ustanove raznih vrst. Ta razvoj ustanov je ena velikih sil v Cerkvi, paradoksalno pa postane vedno tudi ena njenih poglobitvenih slabosti. Tvarna sredstva namreč uporabljajo vedno več pozornosti in energij. To se je nazorno pokazalo tudi v Ameriki. Iz težkih začetkov je Cerkev zrasla do odločilnega faktorja v javnem življenju. Njen institucionalni razvoj je velikanski. Ali pa ni preveč zapiranje v lastne ustanove? Ali ne preprečuje to, da se ameriški katoličani ne vržejo bolj v tokove življenja, zlasti v intelektualno in vzgojno delo? Ali ni odtod pretirana konservativnost, ki narekuje nekaterim katoličanom celo upor proti papeškemu socialnemu nauku? Ali se drugi ne upirajo rasni pravičnosti? Usovrsenost organizacije pa nam nalaga, da stopimo na čelo državne skupnosti. Misijonska dolžnost nam veleva, da vero širimo, ne da jo branimo. Širimo pa z naporei v prvih vrstah za duhovno in socialno blaginjo družbe — v sodelovanju z vsemi ljudmi dobre volje, zlasti pa z ločenimi brati. Vse to je Baraga dobro razumel in nam mora biti v zgled.

* * *

Med *baragrami* je več podrobnosti o stoletnici Escanabe. — V reviji *Emmanuel* se je v aprilski številki pojavil odličen članek o škofu Baragi izpod peresa o. Hughja J. Nolana, ki je med najboljšimi strokovnjaki o zgodovini katoliške Cerkve v Ameriki. — Prof. T. L. Smith z univerze v Minnesoti raziskuje s tovariši šolstvo v skupnostih Mesabi Iron Range. Pri tem vzgojnem delu so imeli Slovenci veliko vlogo. Zato se je Smith obrnil na Baragovo zvezo, da mu dá na vpogled gradivo pokojnega M. Pogorelca. — Na sedežu Baragove zveze se je oglasil msgr. J. L. Zryd, nekdanji njen predsednik, zdaj pa predstojnik Severnoameriškega študijskega doma v Rimu in svétnik kongregacije za širjenje vere. Tam si prizadeva tudi za Baragovo zadevo. — Jamisonov roman o Baragi (*S križem in sidrom — By cross and anchor*) je razprodan. Zveza se trudi, da bi spet izšel.

* * *

Vicepostulator Neumannove zadeve je še pred kanonizacijo tega škofa (13. okt. 63) pisal Baragovi zvezi in jo pozval k novim naporom in molitvam. —

Kotiček o uslišanjih prinaša 6 izvlečkov iz zahvalnih pisem (od tega polovica iz države Michigan).

Št. 1 letnika 1964 (18. leto), *murec*.

Celo naslovno stran zavzema povečana reprodukcija poštna razglednice, ki jo je Baragova zveza prejela od marquetteškega zgodovinskega društva. Tega portreta zveza doslej ni imela v svojem arhivu. Zdaj je na razpolago kot razglednica.

Vodilni članek je napisal *br. Pavel G. Manderfield*: *Kako moremo ceniti Barago? Začenja z mislimi o pomenu kanonizacije. Predvsem se s to proglasitvijo daje večja čast Stvarniku; dalje pomeni tako dejanje pobudo za vse cerkveno življenje, navdih za velikodušno posnemanje skupnega vzora — Jezusa Kristusa. Najboljša ocena življenja in dela škofa Barage vključuje spoznavanje njegovega posnemanja tega vzora in naše vztrajno prizadevanje, da mu v tem sledimo, izkoriščajoč njegov zgled, nauke in priprošnje. Toliko lažje je to pri svetnikih, ki so živeli v istih krajih kot mi. Te človeške vezi olajšajo poglobitev v njegova de-*

nja in pravi odgovor na vtise, ki jih v nas zapuščajo. Naše ocenjevanje Baragovega dela se mora začeti z razumevanjem njegove popolne predanosti: vse duševne in telesne sile je posvetil večanju božje slave. Pri tem so bile njegove osebne lastnosti in zmožnosti velike. Preučevanje njegovega življenja na Slovenskem pokaže širino zanimanja. Nedvomno je imel poseben dar za jezike. Njegov juridični študij pokaže sposobnosti te vrste. Ves čas je imel smisel tudi za leposlovno in slikarsko dejavnost. Navzlic najlepšim nadam, ki so se v visoko kulturni Srednji Evropi odpirale temu izrednemu umu in pridnosti, je vse talente postavil v službo Kristusu. Ni mu bilo zadosti, da bi se sam zase ukvarjal s svetim pismom v izobraženih jezikih, temveč je hotel božjo besedo predstaviti v barbarskih jezikih. Velik je tudi kot zgled izpolnjevanja cerkvene prošnje, da bi prezirali zemске stvari in ljubili nebeške. Od odreke dediščini do zamenjave škofovskega prstana za potrebnost Indijancem je Baraga izpričeval junaškega duha uboštva. Združeval je to z globoko ponižnostjo: kot duhovnik se ni strašil ročnega dela in kot škof je vršil vse posle župnika. Nasploh najdemo v svetniškem škofu predano ljubezen do Boga, ki je Stvarniku vračala čas, talente in zemске dobrine, s katerimi ga je obspal. Ameriški duhovni dediči prvega marquetteškega škofa morajo le-temu ohraniti večno hvaležnost ne samo za temelje, ki jih je postavil, marveč — in še bolj — za njegov navdušujoči zgled, za svetle vzore in nadnaravno modrost. In ti bodo tembolj dobrejdi, kolikor bolj bodo poznani. Največja počastitev kakega človeka v luči vere je priznanje, da je bil podoben Kristusu. Ta podobnost je prva značilnost za Barago. Z njo nas privlači, v njej je izvir našega občudovanja in ljubezni. Najbolj plodovito pospeševanje Baragove zadeve je v posnemanju tega našega ljubljena. Pokojni Janez XXIII. je spoznal: „Amerika potrebuje svetnikov.“ Mnogi pozorni opazovalci modernega ameriškega življenja potrjujejo ta papežev zaključek, ko ugotavljajo pojemanje smisla za junaštvo med Amerikanci, zlasti mladimi. Ti ljudje potrebujejo junake z najvišjimi ideali, velike može in žene, ki jih bodo mogli po pravici in resnično občudovati in posnemati. A ti, ki drugim predstavljajo take borce za božje kraljestvo, jim morajo sami biti podobni. Morda je to najboljši način, na katerega moremo častiti svetniškega škofa Barago. Zaslužiti moramo njegovo kanonizacijo z življenjem v njegovem duhu, v duhu našega Gospoda, postavljenega v Zgornji Michigan. Sekularizem in materializem, ki ju škofje obtožujejo, dajeta Baragovemu življenju in nazorom večjo važnost in nujnost, kot bi človeška modrost mogla predvidevati. Vsaka moderna skušnjava, ki se ponuja kot sodobno zlato tele, se pokaže v svoji gnusni goloti, če jo kritično preiščemo v luči Baragovega življenja. Njegov zgled nas dalje mora odvrniti od malenkostnega iskanja varnosti; opogumiti nas mora in odrešiti boječnosti. Naša prva molitev k Baragu mora biti, da nas spremi na križevem potu, po katerem se je on napravil tako zgodaj, s tako vnemo in z zvestobo do smrti.

* * *

Baragova pisma v letu 1864. Najprej je prišla nesreča, da je nekdo iz pisma Društva za širjenje vere v Parizu ukradel ček. Zato pa je blagajnik — kot je razvidno iz Baragovega pisma 23. maja — v naprej poslal skoro 9500 frankov. Baraga mu maroča, naj pri prihodnji pošiljki odšteje 834 frankov kot prispevek njegove škofije. — 19. aprila piše duhovniku *Bourionu*, naj sprejme študenta *Ivana Vertina* za dva mesca na učenje francoščine. — 18. septembra je poslal *poročilo Leopoldovi ustanovi*. V uvodu govori o hudih učinkih državljanske vojne: mnogi možje so mobilizirani in nastala je velika draginja. Baraga sam se je pravkar vrnil z vizitacije po škofiji. Namenil se je na provincialni koncil v Cincinnati, pa

je v Detroitu zvedel, da ga je nadškof zaradi vojne odložil. Prvi misijonski obisk je namenil novemu kraju Alpena. Ostal je tam šest dni in v nedeljo maševal v šolskem poslopju. Navdušil je ljudi za gradnjo cerkve, kupil zemljišče in sam prvi daroval 100 dolarjev. Prispevali so celo nekateri protestanti. Na Bobrovem otoku, kjer je pred 32 leti ustanovil misijon, je našel gorečega o. Murraya in precej veliko cerkev in misijonsko poslopje, ki ju je ta misijonar zgradil. Tam je precej Ircev, ki so se udajali pijači, zato je Murray organiziral treznostno društvo in marsikoga rešil pijančevanja. Baraga je podelil birmo 60 ljudem in obhajal 160. Med birmanci so bili tudi stari ljudje. — V Lapointu, kjer je ustanovil misijon pred 30 leti, deluje zdaj neutrudni Ivan Čebul. Skrbeti mora za štiri med seboj zelo oddaljene cerkve. Baraga je birmal 53 oseb, največ Indijancev in mešanec. Nato se je napotil v Ontonagon, kjer je edini uršulinski samostan v škofiji. Šteje 15 redovnic in 30 notranjih učenk; imajo pa tudi šolo za zunanje. Samostan vodi Nemeec Fox, moder in delaven duhovnik. Skrbeti mora še za 3 cerkve. Zdaj je dobil pomočnika. Baraga je birmal 42 ljudi, mogel pa je tudi poučiti in krstiti 9 poganov, večinoma odraslih Indijancev. Tako je doživel „posebno, resnično misijonsko veselje“. Tudi Marquette, kjer deluje Henry Thiele, ga je razveselil. Cerkev je mnogo premajhna za ljudi, ki hodijo k maši. V kratkem bodo postavili novo cerkev. Poročilo se zaključuje takole: „Domov sem se vrnil predvčerajšnjim, a bom ostal le malo časa, kajti nameravam na novo misijonsko potovanje, ki bo trajalo en mesec.“

* * *

Baragrami poročajo m. dr.: Zveza dobiva različne biltene in okrožnice, iz katerih je razvidno rastoče zanimanje za svetost v Ameriki. Bolj in bolj je videti, da je novi svet prav tako rodovit in v čednosti kot stari svet. V Lousiani delajo za beatifikacijo o. Seelosa. V Missouri se je obnovilo zanimanje za kanonizacijo bl. Filipine Duchesne, o čemer priča „Duchesne Guild Bulletin“, ki je na Zvezo prišel decembra 1963. — Odgovor na poziv Zveze, naj ljudje več molijo za Baragovo zadevo, je bil dober, če sodimo po pismenih sporočilih. Zveza je naročila tudi, naj se širijo podatki o Baragi. Naj bi vsak član Zveze o njem poučil eno osebo na mesec! — Praktičen način molitve: neka družina je sporočila, da vsaki molitvi pred jedjo dodajo prošnjo za Baragovo kanonizacijo. — Nekateri učitelji vporabljajo pri pouku razglednice z molitvijo za Baragovo zadevo. Veliki možje so najboljši učitelji mladine!

Priobčeni so izvlečki iz štirih zahvalnih pism (dve iz Michigana, po eno iz New Jerseya in Wisconsinu).

Blagajnik Baragove zveze preč. g. Nolan B. Mc Kevitt je bil imenovan za apostolskega protonotarja. To je tretji duhovnik v 110 letih škofije, ki jo je ustanovil Baraga, da je prejel to čast. Pred njim jo je dosegal msgr. J. Zryd, prejšnji postulator Baragove zadeve.

Št. 2 letnika 1964. (18. leto), junij:

Ta številka je posvečena popotovanju po „Zlati cesti“ ob obali Michiganskega jezera — od vasi Allqueza in Ahmeeka mimo Eagle Riverja in Eagle Harborja do Copper Harborja in Fort Wilkina. Nepodpisani popotnik opisuje pokrajino in naselja in primerja današnji položaj z razmerami v Baragovem času. Ta „Baragova dežela“ se je imenovala „Eweenaw“.

Ilustracije prikazujejo zemljepisni črtež dežele in kapele: v Cliff Mine (podobna iz Režkove zbirke), cerkev sv. Jožefa v Delaware pred 60 leti), leseno kapelo Naše Gospe med smrekami in Marijin kip pred njo, Marijino cerkev v Mohawku. Tri fotografije so posvečene cerkvi sv. Odrešenika v Eagle Harborju.

PO TATARSKIH DEŽELAH IN TIBETU

Spomini s potovanja po tatarskih deželah in Tibetu v letih 1844 - 46

Spisal Régis Evarist Huc C.M.

Priredil prof. Alojzij Geržinič.

(Nadaljevanje)

11. POGLAVJE

Provinca Kansu. — Poljedelstvo. — Namakanje. — Poplah zaradi naših kamel. — Ninghsia. — Boj z mandarinom. — Čungvei. — Ogromne gore peska. — Pot v Ili. — Zlovešči kraj Kaotandze. — O Velikem zidu. — Terjatev potnega lista. — Strahovit vihar. — Srečanje z živim Budo. — Samdadziembova družina. — Sining - Fu. — Tang - Ken - Ful.

Odkar smo se odpravili na pot iz doline Črnih vod, sta pretekla že dva meseca. Prestali smo toliko naporov, da smo začutili potrebo po počitku. Za to je bila pokrajina s kitajskim prebivalstvom neprimerno bolj prikladna kot tatarske dežele.

Takoj po prehodu čez Rumeno reko smo prišli v mestece Šec - uidze. Nastanili smo se v Hotelu pravičnosti in usmiljenja. Gospodar je imel nenavadno razvit talent zgovornosti. Z njo nas je včasih krepko pestil, včasih pa tudi povedal koristne stvari, zlasti o naši nadaljnji poti v Kuku - Noor. V Šec - Nidze je pomembna lončarska obrt in živeža je tu toliko in tako poceni, kot morda nikjer drugod.

V dveh dneh smo se kar odpočili, tako da smo z novimi močmi odšli na pot. Okolica Šec - Nidze je neobdelana, polna naplavin Rumene reke. Dalje od mesteca pa se tla dvigajo in boljšajo. Miljo od naselbine smo prekorčili Veliki zid. Na oni strani je svet krasno obdelan. Spet smo mogli občudovati poljedelsko umetnost Kitajcev. Posebno so bistro zamišljene in sijajno izvedene naprave za namakanje. V odpiranju in zapiranju kanalov in dviznih bazenov vlada strog red; vsakdo stori to ob določenem času. Malo je videti vasi, pač pa se vrsti farma za farmo. Ni ne dreves ne vrtov; vse je izrabljeno za žito.

Namakanje, ki je tako koristno za plodovitost zemlje, je nekaj strašnega za popotnika. Pota so pod vodo ali spremenjena v blato. Edina možnost je, da jašeš po ozkih robovih med polji. Pri vsakem koraku naših kamel smo se bali, da zdrkne z njih prtljaga in se zarije v blato. Na srečo so se kamele navadile blata skozi močvirja dežele Ortus.

Na večer smo dospeli v majhno vas. Živež je težko dobiti in v gostilnici smo dobili samo vodo, premog in lonec. Drugo je morala biti naša skrb. Pogajanje za plačilo se je vlekle, tako kot po vseh gostilnicah v Kansu. Imeli so naju za tatova in nastavljali visoke cene, ki jih je bilo treba zbiti z odločnostjo in vztrajnostjo.

Na pot smo se vzdignili že opolnoči, da bi popotovali skupaj z veliko kitajsko karavano. Bilo pa je tako temno, da je nismo mogli doiti in smo rajši počakali jutra.

Naš prihod v mesto Pinluohsien je povzročil hudo zmešnjavo. Skoro pred vsako hišo je bila privezana kakšna mula — kraj slovi po številu in lepoti teh živali — in te so se silno prestrašile naših kamel. Nekatere so se strgale, odrzle v divjem begu, prevračale stojnice; ljudje so kričali, preklinjali smrdljive Tatare in njihove kamele. Kaj smo mogli storiti? Stekel sem naprej in opozarjal na prihod grbavih pošasti. To je izboljšalo položaj, vendar smo jo popihali iz mesta.

Nedaleč od mesta smo prišli do stražnice; v mirnih časih so namenjene popotnikom. Pred poslopjem je tabla z napisi bližnjih krajev in njihovo oddaljenostjo. Do mesta Ninghsia smo imeli še petdeset lijev (ok. 30 km), zato se v stražnici nismo dosti zadržali. Prodirali smo ob krasnem prekopu, ko nam je prišla naproti četa jezdecev. Delavci ob prekopu so poklekali in vpili: „Mir in sreča našemu očetu in materi!“ Razumeli smo, da gre za višjega mandarina. Po kitajski izpodi bi morali tudi mi z živali in na kolena, vendar smo sklenili, da si kot lame izpod zahodnega neba prihranimo to mučno ceremonijo. Jezdci so ostali v varni razdalji do naših kamel, mandarin pa se je pokazal hrabrega. Prijahal je do nas, nas vljudno pozdravil in po mongolsko vprašal po novicah o našem zdravju in potovanju. Ker se mu je konj vedno bolj plašil, je moral pomenek skrajšati. Vrnil se je k četi ponosen, da je pokazal svoje znanje mongolščine.

Ninghsia je obdana s starim, a dobro ohranjenim zidovjem iz opeke; notranjost mesta je bedna, trgovine skoro ni.

Ustavili smo se v gostilni, takoj za nami pa so vstopili trije moški in zahtevali potne liste. „Kdo ste vi, ki si drznete od nas zahtevati dokumente?“ „Uradniki visokega sodišča. Tujcem je brez potnega lista prepovedan prehod skozi mesto.“ Ne da bi dalje razpravljali, smo pozvali gostilničarja in terjali od njega, da na kos papirja zapiše ime in naslov svoje gostilne. Čemu? „Da naznanimo visokemu sodišču, kako so nas v tvoji krčmi vznemirjali trije tatovi.“ Ob teh besedah je trojica jadrno izginila, gostilničar je za njimi metal psovke, ljudje, ki so se začeli zbirati, pa so se iz srca smejali.

Zjutraj nas je zbudil strahovit hrušč na dvorišču, vmes je bilo čuti besede „smrdljivi Tatar“, „kamele“, „sodišče“. Takoj smo se pojavili na kraju prepira. Naše kamele so ponoči pohrustale dva kupa protja. Lastniki — popotniki kot mi — so zahtevali, da se jim škoda poplača. Za to so imeli vso pravico. A po najinem mnenju je moral škodo poravnati gostilničar. Zvečer smo ga namreč opozorili na nevarnost, on pa se je smejal, češ da kamele ne žro protja. Ko smo zadevo občinstvu razložili, je bila splošna sodba, da mora plačati gostilničar.

Takoj po tej nepristranski sodbi smo se začeli odpravljati. Pohod tega dne

nam je bil v počitek: med vrkami in grmiči so posejane majhne, dobro založene gostilnice. Kamele so pazno ogledovale delavnost in civilizacijo Kitajcev, pri tem pa niso pozabile na plodove njihove zemlje.

Tako smo dospeli v Hsia - Ho - Po, veliko neutrjeno mesto. Pravkar smo nakladali svojim živalim obroke hrane v gostišču petih sreč, ko se je pojavil na dvorišču jezdec z belim krožcem na pokrivalu. Ne da bi prav pozdravil, je zavpil na gostilničarja, da prihaja veliki mandarin, da naj bo vse počiščeno, da naj grede ti Tatari drugam iskat streho, ker mandarin ne mara videti kamel v gostišču. Postavila sva se zelo odločno za svoje pravice. Ne gremo iz tega gostišča; če pa bi mandarin poskušal s kakim nasiljem, bodo lame izpod zahodnega neba poiskali pravico, če treba, tudi v Pekingu, odkoder prihajajo.

Odposlanec z belim krožcem je oddirjal, gostilničar pa se nama je zahvaljeval: če mi ostanemo, bo imel nekaj dobička, če pa pride mandarin pa bo samo delo, plačal pa ne bo nihče. Pa še za sloves njegovega podjetja mu je.

Mandarinov odposlanec se je vrnil zelo vljuden in ponižen. Zmenili smo se, da ostanemo v sobi in da privežemo kamele v kot na dvorišču.

Ob sončnem zatonu je prispel veliki mandarin s spremstvom. Bil je to šestdesetletnik s sivimi brki in brado. Videlo se je, da ga je pogled na kamele razkačil. Odposlanec z belim krožcem je začel spreminjati barve. Pokleknil je na eno koleno pred gospodarjev voz, nato pa mandarinu nekaj časa govoril na uho. Mandarin je izvolil izstopiti in kot navaden smrtnik odkoračil v svojo sobico.

Ta zmaga, ki sva jo dosegla v deželi, v katero nam je bil vstop prepovedan pod smrtno kaznijo, nama je dala čudovito korajžo. Mandarini, ki so se nam nekaj zdeli tako strašni, so se spremenili v šibke ljudi, ko smo se opogumili in jim od blizu pogledali v oči. Videli smo ošabne in nesramne ljudi, neizprosne proti slabotnim, a skrajno krhke v navzočnosti trdnega človeka. Poslej sva se na Kitajskem počutila tako kot kjerkoli drugje.

Dva dni kasneje smo bili v cvetočem mestu Čung - vei na obali Rumene reke. Vendar na vodi ne opaziš čolna. To bi potrjalo mnenje, da so prebivalci tega predelela tibetanskega in tatarskega izvora. Kitajci so namreč povsod strastni plovci.

Blizu Čung - vei smo spet prešli Veliki zid, ki ga tu predstavljajo le kupi kamenja. Za nekaj dni smo se znašli spet na Tatarskem, v alašanskem pogorju. Ugotovili smo, da je resničnost še mnogo hujša od pripovedovanja. Pogorje je iz premičnega, neznansko drobnega peska. O rastlinstvu ni niti sledu. Kamele so se pri vsakem koraku pogreznile v pesek do trebuha, pomikale so se le s skoki. Še težje so napredovali konji, saj so kopita precej slabša opora kot široke kamelje tace. Hodili smo peš in morali smo skrbno paziti, da se nismo zvalili po pobočju prav do Rumene reke daleč pod nami. Na vso srečo je bilo ozračje mirno. Veter bi nas brez vsakega dvoma žive pokopal v pesku.

Zdi se, da je pogorje Alašan nastalo iz peska, ki ga severni veter prenaša iz puščave Gobi. Provincio Kansu varuje pred njim Rumena reka. Pač pa množina peska, ki ga voda odplavlja, daje tu reki barvo, po kateri ima ime (Hoang - Ho = Rumena reka).

Polagoma se gore umikajo gričem, peska je vedno manj. Pod večer smo dosegli vas Vedno tekočih vod (Čang - Liu - Šui), pravo oazo očarljive lepote v peščenem morju. Poezijo pa smo občutili samo do razgovora z gostilničarjem. Vsa živila se morajo namreč uvoziti iz Čung - vei, zato so cene grozne.

IZ vasi smo se odpravili po cesti kitajskih izgnancev proti Ili. Pokrajina je še vedno pusta. Vas Kaotandze je odvratna. Hiše so zgnetene iz črne zemlje; vse služijo za gostišča. Živila so še bolj redka kot v Vedno tekočih vodah, torej tudi še dražja. Vodo si morajo znašati na razdaljo šestih milj. Nič čudnega, da stane vrč te tako potrebne tekočine petdeset sapejk. Naročili smo jo le zase in za konje, kamele pa smo potolažili z upanjem na bolj gostoljubne kraje.

Nezaslišano je, da je ta tako bedni kraj udarjen še z razbojniki. Vse hiše kažejo znake požarov in rušenja. Krčmar nas je vprašal, ali hočemo v gostilnico, kjer se z razbojniki bojujejo, ali v tako, kjer se ne. Cena v prvi je štirikrat večja od cene v drugi. Po zrelem preudarku smo se odločili za gostilnico, ki se razbojnikom postavlja po robu. Res smo v njej zagledali vse mogoče bojne priprave: sulice, puščice, loke in puške na stenj.

Nemalo smo se čudili, kako da ljudje sploh hočejo živeti v takem kraju. Končno smo zvedeli, da so vsi izgnanci. Dovolili so jim, da ne gredo do Ili, zato pa morajo dobavljati vodo mandarinom in vojakom, ki vodijo izgnance v Ili. Imeli smo rahlo upanje, da najdemo v vasi izgnance kristjane. Gostilničar pa nam je zagotovil, da jih ni. Vsi izgnanci zaradi vere v Gospoda Neba so morali v Ili.

Hvala Bogu, razbojnikov ponoči ni bilo na obisk. Večji del naslednjega dne smo potovali po cesti v Ili. Šli smo s spoštovanjem, saj to pot je posvetilo že toliko spoznavavcev. Upamo, da bo Previdnost poslala sem misijonarje, ki bodo prinesli našim izgnanim bratom tolažbe vere.

Znova smo prekoračili Veliki zid, po kitajsko Van-li-Čang-Čeng (Veliki zid desetisočih lijev). Zgraditi ga je dal Cinšehoanti leta 244 pred Kristusom in gradili so ga neštevilni delavci deset let. Seveda ni povsod enako visok, širok in trden. Najmočnejši je pač okoli prestolice Pekinga, kjer se je bilo najbolj bati tatarskih navalov.

Mitnica na drugi strani zidu pri Sanjencinu je znana po strogosti do Tatarov, ki hočejo v cesarstvo. Gostišče je v vasi samo eno. Vodi ga poveljnik obmejnih orožnikov. Komaj smo stopili v svojo sobo, se je že začelo vprašanje naših potnih listov. Na naš odgovor, da jih nimamo, se je poveljnik razveselil in zahteval ali dokumente ali pa denar. Odločno sva se mu postavila po robu, češ da lamam ni treba potnega dovoljenja. Razpravljanje se ni premaknilo nikamor, zato sva posegla po odločilnem argumentu: „Prav, izročiva ti denar, a ti se podpišeš na list, kjer bo stalo, da si od naju zahteval ali potno dovoljenje ali denar. S tem listom bova šla k prvemu mandarinu in ga vprašava, če je to v skladu s cesarskimi postavami.“ Takoj je popustil in naju prosil samo to, da Tatarom, ki jih je imel v gostilni, ne poveva, da naju je pustil zastonj.

Provincu Kansu smo prečkali v jugozapadni smeri. Je lepa in precej plodovita. Predvsem pridelujejo žitarice. Riža skoro ne sejejo. Jedro prehrane je izboren kruh pa kože in ovce. Za ogrevanje ni težav, ker so na razpolago neizčrpni rudniki premoga.

Dva dni po mitnici v Sanjencinu nas je napadel strašen vihar. Bilo je okoli desete ure zjutraj. Pravkar smo sešli z nižje planine v obsežno ravnino, ko se je zrak nenadoma popolnoma umiril in je zavladal strupen mraz. Nebo je postalo belkasto, a na njem ni bilo niti oblaka. Kmalu se je vzdignil veter od zahoda. Postal je tako močan, da živali niso mogle več naprej. Zdelo se je, da narava razpada. Nebo se je spremenilo v rdeče. Veter je prodiral v vrtincih in dvigal ogromne stolpe prahu, peska in rastlinja. Vihar se je tako razdivjal, da opoldne

nismo več videli živali, na katerih smo jahali. Stopili smo na tla, si pokrili obraz z robcem, da ne oslepimo, in polegli poleg živali. Več kot eno uro je kazalo, da je prišel konec sveta.

Ko se je besnenje elementov malo poleglo, smo se odpravili do kmetije, ki smo jo opazili dosti blizu. Vihar je podrl glavna vrata, tako da ni bilo težko vstopiti na dvorišče. Odprla se nam je tudi hiša, kajti božja Previdnost nas je privedla h gostoljubni družini. Skopali smo se v topli vodi, saj smo bili prepojeni s prahom. Dobri ljudje so nas povabili, da prenočimo pri njih, in to smo z veseljem sprejeli.

Naslednjega jutra smo lahko opazovali hude posledice viharja: izravana drevesa, hiše brez streh, polja brez vrhne plasti zemlje. Pozno popoldne smo se ustavili v mestu Čoang - Long ali Ping - Fang. Utaborili smo se v Hotelu treh družbenih odnosov, kjer nas je zabaval prijazen in duhovit gospodar. Pred nočjo je vse vznemiril prihod živečega Bude, ki se je vračal s Tibeta v svojo veliko lamaserijo. Množica vernikov se je pred njim vrgla na tla. Ponoči je zanimivi Buda obhodil gostilnico, ne da bi se kje zadržal. Stopil je tudi v našo sobo. Midva sva mirno sedela na kangu in ga pozdravila le z gibom roke. To ga je močno presenetilo, vendar ga ni zmedlo. Dolgo naju je ogledoval, midva pa njega. Njegov obraz je izražal izredno dobrodušnost, le v očeh je bilo nekaj takega, da te je pretreslo. Nagovoril naju je v mongolščini. Povabila sva ga na kang. Takoj je njegovo zanimanje pritegnil brevir. Dovolila sva, da ga pregleda. Končno ga je ponesel na čelo in dejal: „To je vaša knjiga molitev...; molitve je treba spoštovati... Vaša vera in naša sta kot tole...“ Staknil je oba kazavca. „Da, sva odgovorila, med tvojim verovanjem in našim je nasprotstvo. Namen našega potovanja je prav ta, da z našimi molitvami zamenjamo te, ki so v navadi po lamaserijah.“ „Že dolgo je, kar vem to,“ je odvrnil smeje. Prosil nas je za pojasnilo k raznim podobam v brevirju. Nad ničimer se ni začudil, le ko sva mu razlagala križanje, je poniknil glavo v znamenje sočustvovanja in se s sklenjenima rokama dotaknil čela.

Njegova izredna osebnost naju je tako prevzela, da sva ga pred spanjem midva obiskala. Spremljevalci so sovražno opazovali najino domače vedenje. Živeči Buda pa naju je povabil na čaj z mlekom. Imel naju je za Rusa. „Sicer pa to ni važno, saj smo vsi ljudje bratje. Ker pa sta na Kitajskem, morata biti previdna. Kitajci so zlosumni in zlobni, mogli bi vama škodovati.“ Veliko nama je povedal o Tibetu in o grozotni poti tja.

Iz Čoang - Longa smo prišli v Ho - Kiao - Y ali Ta - Tung. Sklenili smo si tu odpočiti in pozdraviti konja in mulo, ki so se jima ob straneh napravili tvorci. Ker je Samdadžiembova rojstna dežela le dva dni hoda od tega kraja, sva mu dala 8 prostih dni, da obiše svojece. Osmega dne se je res vrnil z mlajšim bratom. Poklonila sta nama orehov in odličnega kruha, midva pa sva bratu izročila lepo vsoto denarja. Družina je živela v taki revščini, da je Samdadžiemba tam pustil svoja nova oblačila.

Zunaj Ho - Kiao - Y je visoka gora Ping - Keu. Na vrhu je zapadel sneg. Na drugi strani gore je vas Lao - Ya - Pu in od te je pet dni hoje do Sining - Fu. Proti koncu je bila pot zelo nevarna: med skalami ob globokem hudourniku. Sining - Fu je silno obsežno mesto, pa slabo obljudeno. Spet je bilo treba preko številnih hudournikov, skalnatih hribov in dvakrat čez Veliki zid, pa smo se znašli v Tang - Keu - Ful, majhnem, a zelo živahnem mestu, pravi babilonski mešanici ljudstev. Med seboj so si sovražni in vsi hodijo vedno oboroženi. Bili smo že v januarju, v četrtem mescu našega potovanja.

po misijonskem svetu

NAD 12.000 JEZUITOV V MISIJONIH

Danes ima jezuitski red 35.788 članov in od tega je 19.626 duhovnikov, 10.259 bogoslovcev in 5.903 bratov. V desetih letih je število naraslo za 3780 ali 12 odstotkov. Od tega jih je bilo konec leta 1963 12.111 v misijonih, torej več ko ena tretjina vseh članov reda.

KATOLIŠKE VISOKE ŠOLE NA JAPONSKEM

Na katoliških šolah se na Japonskem vzgaja 241.000 otrok. Na protestantskih šolah jih je 271.000. Konec leta 1945 so bile na Japonskem tri katoliške visoke šole, leta 1963 pa jih je bilo že 31. Srednjih šol je bilo v letu 1945 42, v letu 1963 pa že 204.

JUBILEJ KATOLIŠKE UNIVERZE V TOKIU

Leta 1913 so japonske oblasti priznale katoliško univerzo v Tokiu kot enakopravno in si je nadela ime Jochi Daigaku. Ko so v letu 1963 slavili 50-letnico, se je slavja udeležil v imenu ostalih japonskih univerz rektor univerze v Keiu. V slavnostnem govoru je med drugim dejal: „V življenju pomeni 50 let bore malo. Toda tokrat je treba poudariti, da je bil na katoliški univerzi dosežen izreden uspeh.“ Zdaj je na tej univerzi 5024 rednih slušateljev in 1334 izrednih. Poučevalo je 410 profesorjev in pomagalo še 180 učnih moči. Univerzitetna knjižnica ima 330.000 knjig in 1300 revij. Univerza se trudi, da bi kupila 30 hektarjev zemlje, ki jo nujno potrebuje za razširjenje. Novi instituti bi bili zgrajeni na robu mesta. Tam je zemljišče cenejše; na njem bi zgradili klinike in bolnišnice. Kardinal Frings je v Kölnu ustanovil posebno „Družbo Pija X.“, ki nabira darove za univerzo v Tokiu. Ime Pija X. je izbral, ker je on v letu 1906 poslal v Tokio jezuite. Med profesorskim zborom univerze je letos 100 jezuitov iz 27 dežel in 297 japonskih znanstvenikov ter nekaj

drugih docentov in znanstvenih pomočnikov.

JAPONCI V BRAZILIJU

Med japonsko mladino v Braziliji se je v letu 1953 sprožilo veliko zanimanje za katolicizem. Trije japonski študentje so se takrat obrnili na misijonarke — benediktinke z izjavo, da bi radi sodelovali pri laičnem apostolatu med rojaki. Ustanovili so skupino „Stella Matutina — Jutranja zvezda“ in širijo svoj vpliv že v vse pokrajine, kjer žive Japonci. Važno japonsko središče katoliške aktivnosti je v mestu Prudente (Sao Paulo), kjer živi skupaj nad 40.000 Japoncev. Več ko sto jih vsako leto krste.

KATOLIŠKA CERKEV NA KOREJI

Na Koreji je 600.000 katoličanov in zanje skrbi 600 duhovnikov, med temi je 431 domačinov. Ker je premalo duhovnikov, se je število krščencev zelo zmanjšalo in je padlo za polovico. Velik je vpliv kontrole rojstev, ki se širi iz bližnje Japonske in je delo duhovščine na tem polju zelo težko. Primanjkuje pa zlasti pomočnikov med laiki. Na Koreji deluje 1099 redovnic in med temi jih je samo 135 iz inozemstva. Škofje se zelo trudijo, da bi se zvišalo število poklicev. V letu 1963 je imela Koreja 57 novomašnikov in v bogoslovjih je bilo 370 slušateljev. Med drugim so uvedli posebne dopisne tečaje, da bi povečali zanimanje za duhovniške poklice. V treh letih je sodelovalo 15.000 interesirancev in na dva časopisna oglasa po smrti Janeza XXIII. se je prijavilo 2500 novih naročnikov za dopisni učni teološki tečaj.

KATOLIŠKI MISIJON V NEPALU

Nepal je največja samostojna država na Himalajskem pogorju. Šteje 9 in pol milijonov prebivavcev in se razteza na ozemlju z nad 140.000 kvadratnimi kilometri. Deželi vlada kralj, ki je še do leta 1950 prepovedoval vstop tujcem v

Ubožna japonska zakonca — katoličana

državo. Zato tudi Cerkev ni mogla prodreti tja s svojimi misijonarji. Vendar se je vpliv krščanstva vrival v deželo že v 17. in 18. stoletju, toda organizirano versko življenje se je sprožilo šele prav v naših časih. Leta 1950 se je ameriškemu jezuitu Moranu posrečilo, da je iz sosedne indijske škofije Patna prodril v Nepal. Toda ni smel priti kot misijonar, ampak ga je kralj poklical za predavatelja na univerzi v Katmanduju, v nepalski prestolnici. Vladar mu je počasi toliko zaupal, da je mogel ustanoviti poseben šolski zavod za mladino. Poslopje za šolo je dala vlada. Ko se je zavod razvil, je pater Moran zahteval več novih sodelavcev in vlada mu je dovolila prihod novih članov reda. V letu 1963 je imel že tri šolske zavode in je bilo vpisanih 700 učencev in učenk, večinoma iz višjih nepalskih krogov. Med učenkami je bila tudi kćerka kralja, princeza Mahendra. Nekateri princ-kraljeve družine študirajo na jezuitskem kolegiju v Darjelingu.

VSAK ČETRTI AFRIKANEC JE KRISTJAN

Po najnovjšem štetju je v Afriki 230 milijonov prebivavcev. Nad 53 milijonov je kristjanov. Med temi je 29 milijonov katolikov, 19 milijonov anglikancev in protestantov, 5 milijonov je pravoslavnikov. Mohamedancev je 93 milijonov, nad 84 milijonov pa je poganov. Vsekakor številke niso zanesljive, ker drugi podatki pravijo, da je mnogo več kristjanov. V letu 1955 je bil vsaki peti Afrikanec kristjan, danes pa se je število gotovo zvišalo. Med leti 1951 do 1961 je število katoličanov naraslo za 6 odstotkov. V letih 1959—1961 je bilo krščenih nad milijon odraslih in nad dva milijona otrok katoliških staršev.

KATOLIŠKA UNIVERZA V AFRIKI

Prvo univerzo v Južni Afriki je v mestu Capetownu ustanovila še kraljica Viktorija konec devetnajstega stoletja. Po njeni smrti niso več ustanovili no-

Pred podeželsko cerkvico v Indiji. (Sliko poslal br. Ivan Kešpret S.D.B.)

bene nove univerze v angleških posestih v Južni Afriki. Oblati so v letu 1945 ustanovili visoko šolo v Basutolandu in je celih osemnajst let čakala, da ji je vlada priznala značaj univerze. Angleška vlada pa univerze ni samo priznala, ampak jo je leta 1964 prevzela v svojo upravo in jo proglasila za univerzo Basutolandije, Bequanalanda in Swazilanda. Oblati namreč niso mogle nositi vseh stroškov za univerzo, ki bi morala imeti tudi fakultete za naravne vede in moderne laboratorije. V okviru državne univerze je Cerkev pridržala stolice na filozofski in bogoslovni fakulteti.

S KITARO PO ZDA

Nizozemski misijonar Bernard van der Boom je prišel v Združene države,

kjer bo izvedel posebne vrste koncertno turnejo. Prepotoval bo vse države in na koncertih ob spremljavi kitare izvajal verske pesmi, ki jim je sestavil melodije po napevih afriških plemen. Misijonar Bernard je v Afriki že od leta 1951 in je najdlje živel med pripadniki plemena Bayanzi v Kongu. Tam je nabral dvanajst melodij in nanje zložil pesmi religiozne vsebine. Na koncertih po ZDA in Kanadi bo izvajal teh dvanajst pesmi in še odlomke maše, ki jih je tudi skomponiral po motivih afriških domačinskih pesmi. Kyrie je sestavljen iz melodij, ki jih črnski rodovi pojo na čast svojemu bogu Nzamba, Agnus Dei pa je posnet po žalostinki, ki se poje ob mrtvecih primitivnih rodov srednje Afrike.

G O S P O D O V A U R A

MISIJONSKA IGRA V TREH DEJANJIH

TRETJE DEJANJE — NADALJEVANJE.

8. prizor

Matevž sam, nato Rado.

MATEVŽ: Saj pravim! Kakšne stvari! Človek skoraj verjeti ne more. Koliko sleparij na tem tatinskem svetu!... O, če bi bilo malo več vere... vere...

RADO: (*Vstopi in ga oponaša.*) Vere, vere...

MATEVŽ: (*Prestašen.*) O, o, vi tukaj?!

RADO: Glejte no. Ali je kaj posebnega?

MATEVŽ: Vi... vi tukaj?...

RADO: No, kaj se vam meša?... Gledate me, kot bi me še nikoli ne videli.

MATEVŽ: Saj vaš oče...

RADO: Moj očka? Prav zaradi njega sem prišel.

MATEVŽ: Zaradi njega?...

RADO: Od sinoči ga nisem videl.

MATEVŽ: Tudi jaz ne.

RADO: Poslal je sporočilo, da ga zaradi dela v pisarni ne bo domov.

MATEVŽ: Da, da... ravno zaradi... pisarne... gotovo... gotovo...

RADO: Le kje naj bi bil? Njegova pisarna je zaprta. Morda bo v delavnici. Pojdite mu povedat, da sem tukaj.

MATEVŽ: Ne, ne! Ni mogoče. Je prefrigan, je preveč zaposlen.

RADO: To je pa lepo.

MATEVŽ: Tako je, dragi moj.

RADO: Da ga niti videti ne bi mogel?

MATEVŽ: Ne morete!

RADO: Da, tristo kosmatih! Povejte mi vsaj, če bo prišel dovolj hitro domov na kosilo?

MATEVŽ: Težko, zelo težko.

RADO: Niti na kosilo? Le kaj ima tako nujnega?

MATEVŽ: A... a... a...

RADO: (*Ga posnema.*) A, a, a... Na dan z besedo! Od kdaj pa jecljate?

MATEVŽ: (*Butne iz sebe.*) Aretirati je treba tatu!

RADO: O, nesnaga! Celó za policista mora biti moj oče?

MATEVŽ: Hja...

RADO: Govorite za res? Za tatu gre?

MATEVŽ: Za tatu, za takega, ki krade!

RADO: Za tistega, ki je odnesel 20.000 lir?

MATEVŽ: (*Ponovi.*) 20.000 lir in še kaj drugega.

RADO: Imenitno!

MATEVŽ: O, seveda, imenitno!...

RADO: So ga že prijeli?

MATEVŽ: Še ne.

RADO: Škoda!

MATEVŽ: Glej ga no! Kako govori!

RADO: Kaj ste se pohujšali?

RADO: Kaj ni prav, če take tiče

MATEVŽ: Ne rečem, toda... denejo pod ključ?

MATEVŽ: Saj ne rečem, da ne rečem. Tak končajte no vendar, lepo vas prosim!

RADO: Mislite, da ne govorim dovolj krščansko?

MATEVŽ: Znorim, znorim...

RADO: Ha, ha, ha!

9. prizor

Prejšnja in Marko.

MARKO: (*Vstopi žalosten.*)

RADO: O glej ga doktorja! Pridi, Marko, pridi in poglej, kako se je Matevž pohujšal nad mano! Dragi Matevž,

zdej bomo videli, kdo ima prav. Doktor bo gotovo po pravici odločil. (K Marku.) Pomisli, Marko! (Marko ga žalostno gleda.) Kaj ti je? Obraz imaš, kot bi s pogreba prišel. (Marko ga še vedno gleda, po možnosti se zasolzi.) Govori vendar!

MARKO: Ubogi Rado!

MATEVŽ: (Si v drugem kotu solze briše.) Ne morem gledati... Revček... Tako dober... (Neopaženo odide na levo.)

10. prizor

Marko, Rado.

RADO: (Se mu zbudi sum.) Marko, govori vendar! Kaj je?

MARKO: (Povesi glavo.) (Rado ga prime za roke in tresе.)

RADO: Govori, govori!

MARKO: Tvoj oče!...

RADO: Moj oče!...

MARKO: Pobegnili.

RADO: Zakaj? Pobegnili? Zakaj? Pobegnili?... (Razume.) A... ne, ne, ne! Moj oče... tat!... tat!... (joka-joč se zgrudi na stol.)

MARKO: Umiri se, Rado, umiri se!

RADO: Moj oče... tat... tat...

MARKO: Gospod ti je blizu. On vodi vse človeško dogajanje!

RADO: Mama... uboga mama!... (Krčevito joče, počasi se umiri in objokan pogleda Marka.) Marko, kaj naj storim?

MARKO: Moli in upaj! Gospod želi, da mu pomagaš kruti križ nositi.

RADO: Da, nosil ga bom... Z Njegovo in tvojo pomočjo, Marko.

MARKO: Pomagal ti bom, kolikor bom le mogel.

11. prizor

Prejšnja, Pertnač.

RADO: (Vstopi Pertnač. Ko ga Rado zagleda, se vrže na kolena pred njim, ves v solzah.)

RADO: Oprostite! Odpustite!

PERTNAČ: Saj ni tvoja krivda, revček.

RADO: Za očeta prosim odpuščanja.

PERTNAČ: Vstani vendar! (Rado vstane).

MARKO: Kaj vendar!

RADO: Oprosti, Marko! Oditu moram. Nisem vreden, da bi še stal tu notri.

PERTNAČ: Kaj vendar počenjaš! Tak vstani no!

RADO: Poiščem si službo, kakršno koli... Moje učenje...

PERTNAČ: Ne, Rado! Poslušaj! Tvoj oče, dasi je napravil, kar je napravil, mi je dolga leta zvesto služil. Le ničvredna družba ga je zapeljala tako daleč. Zato nočem, da bi z njim vred propadel tudi ti. Nadaljeval boš učenje. Zato bom jaz skrbel.

RADO: Vi?

PERTNAČ: Da, jaz. Vso skrb prepusti meni.

RADO: (Ganjen.) Toda... kako morem sprejeti?...

PERTNAČ: Tako hočem in konec.

MARKO: Hvala ti, očka!

PERTNAČ: No, no! Nobenih ceremonij!

RADO: Ne vem... ne vem... (Malo pomisli.) In mama?... Uboga mama...

PERTNAČ: Mami povej, naj junaško prenese ta udarec! Z moje strani ne bo nikake zamere.

RADO: Hvala, hvala! (Mu hoče poljubiti roko.)

PERTNAČ: Ne, ne!... (mu jo u-makne.)

MARKO: Pojdiva, Rado. Pospremil te bom k mami.

RADO: Hvala ti, Marko! Z Bogom, gospod Pertnač!

PERTNAČ: Z Bogom, Rado! In pogum!

RADO: (Gredoč.) Bog vam za vse povrni! (Odideta).

12. prizor

Pertnač, Matevž.

PERTNAČ: (S pomislekom.) Bog vam povrni za vse... (Odmor.)

MATEVŽ: Gospod Slamnik bi rad z vami govoril.

PERTNAČ: Že spet tu? Kaj želi?

MATEVŽ: Ne bi vedel!

PERTNAČ: Naj vstopi.

MATEVŽ: (Odide, takoj nato vstopi Slamnik.)

(Sledi konec igre.)

Preobleka v misijonu m. Kaliste Langerholz FMM v Hsinchu na Formozi.
Spodaj: Kitajske gojenke pri procesiji.

MISIJONSKI DAROVI

ZA VSE SLOVENSKE MISIJONARJE

Argentina (v pesih): N. N., Luján, 700; Antonija Ovčjak (zdaj v Kanadi), 5.000; Tomažin Frančiška, 100; N. N., Buenos Aires, 500; inž. Marijan Magister (Španija), 100; N. N., San Martín, 1.000; Franc Žužek, 100; č. g. Stanko Skvarča, za o. Jožeta Cukale S.J., 1.000; France Novak, Río Negro, 1.000.

Severna Amerika (v dolarjih): Za č. s. Mrhar na Madagaskarju, Frank Lavec, Toronto, 10; Misijonski krožek pri Mariji Pomagaj v Torontu, 255 (kanadskih); rojaki v Kirkland Lake, po gospej Amaliji Pavlin, 70 (kanadskih); Stane Lamovšek in Rado Krevs, Kanada, 4 dolarje; Pečjak Marija, (Kanada), 3 dolarje.

Venezuela: Marija Ilija, 40 USA dolarjev.

TISKOVNI SKLAD „KAT. MISIJ.“

S. Daroslava, Graz, 185 šil.; Angela Čebašek, 2 dol., in Josephine Gliha, 1 dolar.

ZA MISIJONE

Fani Dimnik, Kanada, 5 dol.; J. I., Buenos Aires, 100 pesov; družina Devjak, Argent., 50 pesov; Jamšek Fani, 500; Ana Jug, 50 (pesov); Marijanca Lajner, Midland, Kanada, 3 dolarje.

ZA RAZNE MISIJONSKJE NAMENE

Rojaki iz Koroške, po Dušnopastirskem uradu v Celovcu, 9.451,40 šilincov.

VSEM TISOČKRAT BOG POVRNI!

Priporočamo knjige, ki se dobe pri „Katoliških misijonih“ in njih poverjenikih:

Šulinov: **Krst pri Savici**, igra

Dr. Franc Jaklič: **Baraga**, življenjepis

Dr. Franc Jaklič: **Knoblehar**, življenjepis

Dr. Franc Jaklič: **Pred Bogom pokleknimo**, II. izdaja, molitvenik

Dr. Kovačič: **Služabnik božji škof Anton Martin Slomšek**, življenjepis

Bessiers - Žagar: **Puščava bo cvetela**. Roman

"KATOLIŠKI MISIJONI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo misijonišče". Urejuje in upravlja Lenček Ladislav C.M. — Naslov uredništva in uprave: Loubet 4029, Remedios de Escalada, Provincia Buenos Aires. Tiska Slovenska tiskovna družba "Baraga", Pedernera 3253. S cerkvenim dovoljenjem. Ovitek opremil arh. Vladimír Mazi.

NAROČNINA: V Argentini in sosednjih deželah: navadna 300, podporna 600, dosmrtna 3.000 pesov. V U.S.A. in Kanadi: 3 (6, 40) dolarjev. V Italiji 1.600 (3.200, 20.000) lir. V Avstriji 60 (120, 800) šilingov. V Franciji 12 (24, 160) NF. V Angliji in Avstraliji 1¼ (2½, 16) funtov.

PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Baragovo misijonišče, Loubet 4029, Remedios de Escalada, prov. Buenos Aires. — Dušno-pastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

U.S.A.: Rev. Charles A. Wolbang C.M., St. Joseph's College, P. O. Box 351, Princeton, New Jersey, 08540
Mr. Rudi Knez, 679 E. 157 St., Cleveland, Ohio 44110. — Mrs. John. Tushar, Box 731, Gilbert, Minn. 55741.

Kanada: Za župnijo Marije Pomagaj: Rev. Stanislav Boljka C.M., 611 Manning Ave, Toronto 4. Ont. Za Ontario (razen Port Arthurja) in za Quebec: Rev. John Kopač C.M., 229 Brown's Line, Toronto 14, Ont. Za Port Arthur (Ont.) in za vso ostalo srednjo in zapadno Kanado: Rev. Jože Mejač C. M., 95 Macdonald Ave, Winnipeg 2, Man.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte San Ilario 7, Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.

Francija: Louis Klančar C.M., Rue de Sévres 95, Paris (VI).

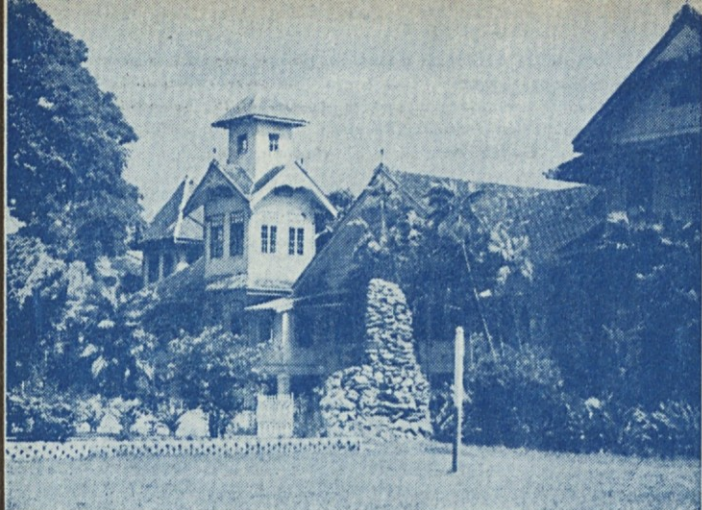
Avstrija: B. Seelsorgeamt, Viktringer Ring 26, Klagenfurt. — Rev. Alojzij Luskar, Komen 14, P. St. Kanzian i. J. Kärnten. — Rev. Miklavčič Anton, Spittal a/Drau, D. P. Camp. Kärnten.

Avstralija: Franc Vrabec, Archbishop's House, West. Tce. Adelaide, S. Australia.

IZ VSEBINE TE ŠTEVILKE

Kaj mislijo Japonci o veri — Na Knobleharjevi zemlji — Bivši Francoski Kongo — Peruanski Indijan (II. del) — Po tatarskih deželah in Tibetu — Gospodova ura — Po misijonskem svetu — Barago na oltar! — Misijonski darovi.

LEPO SE PRIPOROČAMO ZA PORAVNAVO NAROČNINE!

Slika: na prvi sliani ovitka: Zgoraj siamska deklina pozdravlja na domačinski način našo m. Frančiška Novak O. S. U. Spodaj: Br. Karel Kerševan CM, ki je pred kratkim obiskal rojake po Evropi in Ameriki ter se spet vrnil v Kongo.

Correo Argentino Suc. 34 78	TARIFA REDUCIDA
	CONCESION 5612

Registro de la Prop. Int. No. 528.26
 Director responsable. Lencsek Ladislav
 Domicilio legal. Cochabamba 1467.
 Buenos Aires.

Slika: tu zgoraj: Pogled na zavod "Mater Dei" v Bangkoku, kjer deluje m. Frančiška Novak O. S. U. pred dozidavo. — Spodaj: Tole poslopje je bilo zidano pred kratkim da premla prostora.

